



SEJM  
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja  
Prezydent  
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 183  
Warszawa, 20 grudnia 2001 r.

Pan  
Marek Borowski  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekty ustaw:

- o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw,
- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw,
- o zmianie ustawy - **Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw.**

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektami ustaw upoważniam Panią Jolantę Szymanek-Deresz Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z poważaniem

(-) Aleksander Kwaśniewski

**U S T A W A**

**z dnia 2002 r.**

**o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy  
oraz niektórych innych ustaw**

**Art. 1.**

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557 i Nr 160, poz. 1083 i z 1999 r. Nr 83, poz. 931 oraz z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w § 2 wyraz “województki” zastępuje się wyrazem “okręgowy”;

2) w art. 6:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Skazany może składać wnioski o wszczęcie postępowania przed sądem i brać w nim udział jako strona oraz wnosić zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym, chyba że ustawa stanowi inaczej.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

“§3. Jeżeli wnioski, o których mowa w § 1 i 2, oraz skargi i prośby oparte są na tych samych podstawach faktycznych, wydaje się zarządzenie o odmowie ich przyjęcia.”;

3) w art. 7 §2 i 3 otrzymują brzmienie:

“§2. Skargi rozpoznaje sąd właściwy zgodnie z art. 3. W sprawach dotyczących odbywania kary pozbawienia wolności, kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności sądem właściwym jest sąd penitencjarny.

§3. Skarga na decyzję, o której mowa w § 1, przysługuje skazanemu w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia decyzji; decyzję ogłasza się lub doręcza wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługującym skazanemu prawie, terminie i sposobie wniesienia

skargi. Skargę wnosi się do organu, który wydał zaskarżoną decyzję. Jeżeli organ, który wydał zaskarżoną decyzję, nie przychylił się do skargi, przekazuje ją wraz z aktami sprawy bezzwłocznie do właściwego sądu.”;

4) w art. 8:

a) w § 1 skreślono wyrazy “lub pełnomocnika”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Skazany pozbawiony wolności może porozumiewać się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym podczas nieobecności innych osób. Korespondencja z tymi osobami nie podlega cenzurze i zatrzymaniu, a rozmowy w trakcie widzeń i telefoniczne nie podlegają kontroli. Nadzór nad korespondencją z obrońcą może być wykonany przez otwarcie przesyłki listowej wyłącznie wtedy, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przesyłka zawiera przedmioty, z którymi wiąże się zakaz posiadania, przechowywania, przekazywania przesyłania lub obrotu. Czynności otwarcia dokonuje się w obecności skazanego i zawiadamia się o niej sędziego penitencjarnego podając jej powód i wynik, przepis art. 225 § 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 11 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

“§1. Sąd kierując orzeczenie do wykonania, przesyła jego odpis lub wyciąg ze wzmianką o wykonalności odpowiedniemu organowi powołanemu do wykonywania orzeczenia. Sąd przesyła dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego orzeczenie wraz z uzasadnieniem, jeżeli zostało sporządzone i nie zawiera informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową.

§2. Sąd pierwszej instancji po wydaniu wyroku skazującego przesyła dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego posiadane w sprawie informacje dotyczące osoby skazanego, w tym dane o uprzedniej karalności oraz zastosowanych wobec niego środków wychowawczych lub poprawczych, odpisy orzeczeń i opinii lekarskich oraz psychologicznych, w tym stwierdzających u skazanego uzależnienie od alkoholu, środków psychotropowych i odurzających, a po uprawomocnieniu się wyroku - na wniosek dyrektora zakładu lub aresztu - również akta sądowe.”;

6) w art. 13 § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Na postanowienie w przedmiocie określonym w § 1 lub 2 zażalenie przysługuje również organowi określonymu w art. 2 pkt 5-10 oraz każdemu, kogo orzeczenie bezpośrednio dotyczy.”;

7) art. 14 § 2 otrzymuje brzmienie:

“Art. 14 § 2 Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z odpowiednimi ministrami, inne organy powołane do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, uwzględniając w szczególności jego zakres oraz tryb przeprowadzania.”;

8) art. 16 skreśla się;

9) w art. 19 w § 1 skreśla się wyrazy “lub pełnomocnika”;

10) w art. 20 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

“§1. W postępowaniu wykonawczym sąd orzeka jednoosobowo.

§2. Zażalenie wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone postanowienie; zostaje ono przekazane bezzwłocznie zarządzeniem wraz z aktami sprawy do sądu wyższej instancji. Sąd orzekający w tym samym składzie może jednak przychylić się do zażalenia.”;

11) w art. 22 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

“O terminie i celu posiedzenia sądu zawiadamia się prokuratora, skazanego oraz jego obrońcę, a także sądowego kuratora zawodowego w wypadkach, w których ma on prawo lub obowiązek brać w nim udział oraz, w razie potrzeby inne osoby, o których mowa w art. 19 § 1.”;

12) w art. 23 § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Jeżeli postępowanie dotyczy skazanego pozbawionego wolności, posiedzenie może odbyć się w zakładzie karnym.”;

13) art. 25 otrzymuje brzmienie:

“Art. 25. §1. Egzekucję zasądzonych roszczeń cywilnych, orzeczonej grzywny, obowiązku uiszczenia kwoty pieniężnej stanowiącej równowartość orzeczonego przepadku, nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, należności sądowych oraz zobowiązań określonych w art. 45 i 52 Kodeksu karnego prowadzi się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

§2. Przepis § 1 stosuje się również do wykonania postanowień o zabezpieczeniu roszczeń cywilnych będących przedmiotem postępowania karnego oraz kar majątkowych.

§3. W pierwszej kolejności podlegają zaspokojeniu zasądzone roszczenia cywilne mające na celu naprawienie szkody oraz zadośćuczynienie pokrzywdzonemu przestępstwem.”;

14) w art. 30 wyraz “wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem “okręgowego”;

15) w art. 31 wyraz “wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem “okręgowego”;

16) art. 34 otrzymuje brzmienie:

“Art. 34. § 1. Sędzia penitencjarny uchyla sprzeczną z prawem decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 5 oraz, o ile dotyczy ona osoby pozbawionej wolności, decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 6.

§ 2. Na decyzję sędziego, skazanemu i organom określonym w § 1 przysługuje skarga do sądu penitencjarnego, w którego okręgu wydano decyzję.

§ 3. Przepisy art. 7 § 3-5 stosuje się odpowiednio.

§ 4. W przypadku stwierdzenia niezgodnego z prawem pozbawienia wolności, sędzia penitencjarny niezwłocznie zawiadamia o tym organ, do którego dyspozycji osoba pozbawiona wolności pozostaje, a w przypadku odbywania przez nią kary lub wykonywania wobec niej środka - organ, który skierował orzeczenie do wykonania, a w razie potrzeby zarządza zwolnienie takiej osoby.”;

17) art. 36 otrzymuje brzmienie:

“Art. 36. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb sprawowania nadzoru penitencjarnego, uwzględniając w szczególności legalność i prawidłowość przebiegu wykonywania kary pozbawienia wolności, sposób eliminowania stwierdzonych uchybień oraz sposoby dokumentowania i przeprowadzania tego nadzoru.”;

18) art. 39 § 2 otrzymuje brzmienie:

“Art. 39 § 2 Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i tryb uczestnictwa podmiotów wymienionych w art. 38 § 1 w wykonywaniu kar i środków karnych oraz zabezpieczających i zapobiegawczych, a także społecznej kontroli, o której mowa w § 1, uwzględniając w szczególności cele, jakim powinno służyć uczestnictwo tych podmiotów w zakresie zapobiegania przestępczości i readaptacji społecznej,

warunki jakim powinien odpowiadać przedstawiciel podmiotu oraz charakter uczestnictwa.”;

19) w art. 43:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Tworzy się fundusz pomocy postpenitencjarnej, którego przychodami są środki pieniężne pochodzące z potrąceń w wysokości 20 % wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych w formach określonych w art. 121 § 1 oraz uzyskane w wyniku wykonania kary dyscyplinarnej wymienionej w art. 143 § 1 pkt 7, a także pochodzące z dotacji, darowizn, zapisów, zbiorów i innych źródeł. Ze środków tych udziela się pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich rodzinom. W wyjątkowych wypadkach ze środków tych można udzielić pomocy również osobom pokrzywdzonym przestępstwem i ich rodzinom. Fundusz pomocy postpenitencjarnej jest środkiem specjalnym w rozumieniu ustawy o finansach publicznych”;

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności oraz zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich rodzinom, a także pokrzywdzonym przestępstwem i ich rodzinom, uwzględniając w szczególności charakter udzielonej pomocy, zasady i tryb tworzenia pomocy postpenitencjarnej oraz sposoby przeznaczania środków z tego funduszu na taką pomoc.”

20) art. 45 otrzymuje brzmienie:

“Art. 45. §1. Jeżeli egzekucja grzywny okaże się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd może zamienić grzywnę nie przekraczającą stu dwudziestu dziennych stawek, po uprzednim wyrażeniu zgody przez skazanego, na pracę społecznie użyteczną przyjmując, że dziesięć dziennych stawek jest równoważnych miesięcowi pracy społecznie użytecznej, z zaokrągleniem do pełnego miesiąca. Pracę społecznie użyteczną określa się w miesiącach; ustalając wymiar godzin pracy w stosunku miesięcznym sąd kieruje się wskazaniem zawartymi w art. 53 Kodeksu karnego.

§2. Do wykonywania pracy, o której mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 35 § 1 Kodeksu karnego oraz art. 53, art. 54-58, art. 60, 62 i 63.

§3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do grzywny określonej kwotowo z tym, że górna granica grzywny podlegającej zamianie nie może przekroczyć 240 000 złotych, a miesiąc pracy społecznie użytecznej jest równoważny grzywnie w kwocie do 20 000 złotych.”;

21) w art. 46:

a) w § 1 po wyrazach „nie podejmie” dodaje się wyraz „orzeczonej”

b) w § 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“Art. 69 § 1 i 2 oraz art. 75 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.”,

c) dodaje się § 4 w brzmieniu:

“§4. Przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio do grzywny określonej kwotowo z tym, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny grzywnie w kwocie od 20 do 4000 złotych.”;

22) w art. 47:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Jeżeli grzywna została uiszczona w części, sędzia zarządza zmniejszenie kary zastępczej w sposób odpowiadający stosunkowi kwoty zapłaconej do wysokości grzywny.”,

b) w § 4 wyraz “zarządzając” zastępuje się wyrazem “orzekając”;

23) w art. 49 w § 1 oraz w § 3 wyraz “ściągnięcie” zastępuje się wyrazem “wykonanie”;

24) w art. 50 w § 1 wyraz “uiszczenia” zastępuje się wyrazem “wykonania”;

25) w art. 53 § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Wykonanie kary ograniczenia wolności ma na celu wzbudzenie w skazanym woli kształtowania jego społecznie pożądanego postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego.”;

26) w art.56:

a) w §1 wyrazy “komunalnemu zakładowi pracy” zastępuje się wyrazami “podmiotowi” oraz po wyrazach “organ samorządu terytorialnego” stawia się przecinek i dodaje się wyrazy “który jest organem założycielskim dla tego podmiotu”.

b) w § 2 w zdaniu pierwszym po wyrazach “lub miejsca pracy” dodaje się wyrazy “albo zachodzi potrzeba zmiany tego rozstrzygnięcia”,

- c) w §3 wyrazy “komunalne zakłady pracy” zastępuje się wyrazami “podmioty, dla których organem założycielskim jest organ samorządu terytorialnego”

27) w art. 57:

- a) skreśla się oznaczenie “§ 1” i dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

“Sądowy kurator zawodowy powinien wziąć udział w posiedzeniu sądu.”,

- b) skreśla się § 2 ;

28) po art. 57 dodaje się art. 57a w brzmieniu:

“Art. 57a. §1. Rozpoczęcie odbywania kary orzeczonej na podstawie art. 35 § 1 Kodeksu karnego następuje w dniu, w którym skazany przystąpił do wykonywania wskazanej pracy.

§2. Rozpoczęcie odbywania kary orzeczonej na podstawie art. 35 § 2 Kodeksu karnego następuje w pierwszym dniu okresu, w którym dokonuje się potrącenia skazanemu z wynagrodzenia za pracę.”;

29) art. 58 § 4 otrzymuje brzmienie:

“Art. 58 § 4 Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, tryb wyznaczania przez właściwy organ samorządu terytorialnego podmiotów, w których wykonywana jest kara ograniczenia wolności oraz praca, o której mowa w art. 45 § 1, uwzględniając w szczególności obowiązki zakładów, podmiotów, placówek instytucji i organizacji, o których mowa w art. 56 § 1, w zakresie wykonywania tej kary i pracy, ubezpieczenia skazanych, oraz szczegółowe zasady gospodarowania środkami uzyskanymi z wykonywania tej kary i pracy, jak również szczegółowe zasady wynagradzania wyznaczonych pracowników, o których mowa w § 1, a także ulgi, w tym ulgi podatkowe, dla tych zakładów, placówek instytucji i organizacji.”

30) w art. 59 w § 1 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy “a nadto wskazując, z jakich składników wynagrodzenia za pracę i w jaki sposób należy ich dokonywać.”;

31) w art. 61:

- a) w § 1 wyrazy “o których mowa w art. 72 § 1 pkt 3-8 Kodeksu karnego” zastępuje się wyrazami “o których mowa w art. 36 § 2 Kodeksu karnego”,

- b) § 2 otrzymuje brzmienie:



“§2. Z tych samych względów sąd może zmniejszyć orzeczoną liczbę godzin wykonywanej pracy w stosunku miesięcznym lub wysokość miesięcznych potrąceń z wynagrodzenia za pracę, jednak nie więcej niż do granicy ustawowego minimum określonego w art. 35 § 1 i 2 Kodeksu karnego.”;

32) w art. 63 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

“§2. Sąd może udzielić przerwy w odbywaniu kary ograniczenia wolności do roku ze względów, o których mowa w art. 62 § 1.

§3. Przepisy art. 62 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;

33) po art. 63 dodaje się art. 63a w brzmieniu:

“Art. 63a. W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może zmienić formę obowiązku wykonywania pracy, przyjmując 20 godzin pracy na cele społeczne za równoważne 10% wynagrodzenia za pracę; orzeczona praca nie może przekroczyć 40 godzin w stosunku miesięcznym.”;

34) art. 64 otrzymuje brzmienie:

“Art. 64. W razie niewykonania pełnego wymiaru pracy albo niedokonania całości potrąceń z wynagrodzenia za pracę lub niewykonania innych obowiązków związanych z karą ograniczenia wolności w okresie, na jaki karę tę orzeczono - sąd orzeka o tym, czy i w jakim zakresie karę tę uznać za wykonaną ze względu na osiągnięte cele tej kary, chyba że chodzi o obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia”;

35) w art. 65:

a) w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

“Uchyleniem się może być również uporczywe naruszanie ciężących na nim obowiązków, jak również uchylenie się od dozoru.”,

b) w § 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy “a następnie orzeka jej wykonanie.”,

c) w § 3 wyraz „zarządza” zastępuje się wyrazem „orzeka”;

d) §6 otrzymuje brzmienie:

“§6. Sądowy kurator zawodowy powinien wziąć udział w posiedzeniu sądu”.

36) w art. 66 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

“§2. Wniosku skazanego lub jego obrońcy o zwolnienie od reszty kary ograniczenia wolności złożonego przed upływem 3 miesięcy od wydania

poprzedniego postanowienia w tym przedmiocie nie rozpoznaje się aż do upływu tego okresu.

§3. Zwalniając skazanego od reszty kary ograniczenia wolności, sąd zawiadamia o tym zakład pracy, placówkę, instytucję lub organizację, w której skazany odbywał karę.”;

37) art. 71 otrzymuje brzmienie:

“Art. 71. Minister Sprawiedliwości może, w drodze rozporządzenia, tworzyć, zgodnie z ustalonymi w niniejszym kodeksie celami wykonywania kary pozbawienia wolności i z ustalonymi zasadami klasyfikacji skazanych, zakłady karne inne niż wymienione w art. 69 i art. 70 § 1 lub ustalić inny niż określony w art. 81 system wykonywania kary, uwzględniając potrzeby w zakresie opracowania nowych środków i metod oddziaływania penitencjarnego na skazanych.”;

38) w art. 72 :

a) §4 otrzymuje brzmienie:

“§ 4. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi zakłady karne, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.

b) dodaje się § 4a w brzmieniu:

“§ 4a. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określa przeznaczenie zakładów karnych, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich kategorii skazanych.”;

39) w art. 74 § 1 otrzymuje brzmienie:

“§ 1. Zmianę określonego w wyroku rodzaju i typu zakładu karnego, a także orzeczonego systemu terapeutycznego wykonywania kary może orzec tylko sąd penitencjarny, z zastrzeżeniem, że w przypadku ucieczki skazanego z zakładu karnego typu półotwartego lub otwartego lub nie zgłoszenia się do takiego zakładu po jego opuszczeniu na podstawie stosownego zezwolenia, decyzję o skierowaniu skazanego do danego rodzaju i typu zakładu karnego podejmuje komisja penitencjarna”;

40) w art. 76:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Do zakresu działania komisji penitencjarnej należy:

1) kierowanie skazanego do właściwego zakładu karnego jeżeli nie określił tego sąd w wyroku,

- 2) kierowanie skazanego do określonego systemu odbywania kary jeżeli nie określił tego sąd w wyroku,
- 3) ustalanie indywidualnych programów oddziaływań na skazanego i dokonywanie ocen ich wykonywania,
- 4) dokonywanie ocen okresowych postępów skazanego w resocjalizacji,
- 5) kwalifikowanie skazanych do nauczania w szkołach i na kursach,
- 6) kwalifikowanie skazanych, o których mowa w art. 84 § 2, do zakładów karnych dla młodocianych oraz skazanych, o których mowa w art. 96 § 3, do odbywania kary w oddziałach terapeutycznych,
- 7) kwalifikowanie skazanego, o którym mowa w art. 88 § 4, jako wymagającego osadzenia w zakładzie karnym typu zamkniętego w warunkach zapewniających ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo zakładu, oraz wymienionego w art. 88 § 3, jako wymagającego osadzenia w tym zakładzie w wyznaczonym oddziale lub celi oraz dokonywanie, co najmniej raz na 6 miesięcy, weryfikacji tych decyzji,
- 8) weryfikowanie indywidualnych programów oddziaływania albo indywidualnych programów terapeutycznych, a także kierowanie i wycofywanie skazanych z oddziałów terapeutycznych,
- 9) wyrażanie opinii w sprawach przyznania skazanemu przepustki, o której mowa w art. 91 pkt 7 lub art. 92 pkt 9, oraz nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, wówczas gdy są one udzielane:
  - a) po raz pierwszy,
  - b) po przerwie trwającej dłużej niż sześć miesięcy,
  - c) po powstaniu istotnych zmian w sytuacji prawnej lub rodzinnej skazanego,
- 10) wyrażanie opinii w sprawach:
  - a) przyznania nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, skazanemu skierowanemu do odbywania kary w zakładzie karnym typu zamkniętego,
  - b) projektu porządku wewnętrznego zakładu karnego oraz zmiany tego porządku,

c) innych przekazanych jej przez dyrektora,

11) podejmowanie decyzji w sprawie korzystania przez skazanego z uprawnień określonych w art. 107 oraz zwolnienia z wykonywania pracy, na podstawie art. 121 § 6.

12) wykonywanie innych zadań przewidzianych w ustawie i w przepisach wydanych na jej podstawie.”

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

“§ 3. W wypadku określonym w § 2, decyzję komisji penitencjarnej może także uchylić dyrektor okręgowy Służby Więziennej oraz Dyrektor Generalny Służby Więziennej.”;

41) w art. 79 w §1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“W uzasadnionych wypadkach sąd może polecić doprowadzenie skazanego do zakładu karnego bez wezwania”.

42) po art. 79 dodaje się art. 79a oraz 79b w brzmieniu:

“Art. 79a. §1. Przy przyjęciu do zakładu karnego skazany jest obowiązany podać dane osobowe, poinformować o zmianie danych osobowych oraz podać informacje o miejscu zameldowania lub przebywania bez zameldowania, informacje o uprzedniej karalności, o stanie zdrowia, a także o ciężących na nim zobowiązaniach alimentacyjnych.

§2. Skazany jest obowiązany przekazać do depozytu dokumenty, pieniądze, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których nie może posiadać w celi.

Art. 79b. §1. Skazanego przyjętego do zakładu karnego umieszcza się w celi przejściowej, na okres niezbędny, nie dłużej jednak niż na 14 dni, dla poddania go wstępnym badaniom lekarskim, zabiegom sanitarnym i wstępnym badaniom osobopoznawczym oraz zapoznania z podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności i porządkiem wewnętrznym zakładu karnego.

§2. Umieszczenia w celi przejściowej nie stosuje się do skazanego przetransportowanego z innego zakładu karnego albo aresztu śledczego, jeżeli był już poddany badaniom i zabiegom, o których mowa w § 1.

§3. Skazanego informuje się o obliczonym okresie wykonywania kary. Przyjęcie informacji do wiadomości, skazany potwierdza podpisem.”;

43) w art. 80 dodaje się § 4 i 5 w brzmieniu:

“§4. Pierwszy dzień kary kończy się dnia następnego od jej rozpoczęcia.

§5. Jeżeli wobec tej samej osoby wykonuje się kilka kar skutkujących pozbawienie wolności, dzień zakończenia wykonania poprzedniej kary jest dniem rozpoczęcia wykonywania kolejnej.”;

44) w art. 81 po wyrazie “wolności” dodaje się wyrazy “oraz zastępczą karę pozbawienia wolności”;

45) w art. 82 w § 2:

a) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

“6) stan zdrowia fizycznego i psychicznego oraz stopień uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych,”,

b) w pkt 7 na końcu przecinek zastępuje się kropką i dodaje pkt 8 w brzmieniu:

“8) rodzaj popełnionego przestępstwa, jego społeczną szkodliwość oraz stopień winy.”;

46) w art. 84 § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. W zakładzie karnym dla młodocianych odbywają karę skazani, którzy nie ukończyli 21 roku życia; w uzasadnionych wypadkach skazany może odbywać karę w tym zakładzie po ukończeniu 21 roku życia.”;

47) w art. 87 § 5 otrzymuje brzmienie:

“§5. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, tryb przyjmowania dzieci matek pozbawionych wolności do domów dla matki i dziecka przy zakładach karnych oraz szczegółowe zasady organizowania i działania tych placówek, uwzględniając sytuacje, o których mowa w § 3-4, a także potrzeby w zakresie zabezpieczenia prawidłowego rozwoju dziecka.”;

48) po art. 87 dodaje się art. 87a w brzmieniu:

“Art. 87a. §1. Wykonując karę wobec skazanych sprawujących stałą pieczę nad dzieckiem do lat 15, uwzględnia się w szczególności potrzebę inicjowania, podtrzymywania i zacieśniania ich więzi uczuciowej z dziećmi, wywiązywania się z obowiązków alimentacyjnych oraz świadczenia pomocy materialnej dzieciom, a także współdziałania z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których te dzieci przebywają.

§2. Skazani sprawujący stałą pieczę nad dziećmi, które przebywają w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, powinni być w

miarę możliwości osadzani w odpowiednich zakładach karnych, położonych najbliżej miejsca pobytu dzieci.”;

49) art. 88 otrzymuje brzmienie:

Art. 88. § 1. Skazanego odbywającego karę w systemie programowanego oddziaływania osadza się w zakładzie karnym typu półotwartego, chyba że szczególne okoliczności uzasadniają osadzenie go w zakładzie karnym typu zamkniętego.

§ 2. Skazanego za przestępstwo nieumyślne lub odbywającego zastępczą karę pozbawienia wolności albo karę aresztu osadza się w zakładzie karnym typu półotwartego, chyba że szczególne okoliczności przemawiają za osadzeniem go w zakładzie karnym innego typu.

§ 3. Skazanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu osadza się w zakładzie karnym typu zamkniętego w warunkach zapewniających ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo zakładu.

§ 4. W zakładzie karnym, o którym mowa w §3, osadza się również skazanego za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mającym na celu popełnianie przestępstw, chyba że szczególne okoliczności przemawiają przeciwko takiemu osadzeniu.

§ 5. Skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności osadza się w zakładzie karnym typu zamkniętego.

§ 6. W zakładzie karnym typu zamkniętego można także osadzić, ze względu na zagrożenie społeczne albo zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu:

- skazanego za przestępstwo nieumyślne, odbywającego zastępczą karę pozbawienia wolności, osobę odbywającą karę aresztu oraz skazane kobiety, a także innych skazanych, których właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa, zachowanie po dokonaniu przestępstwa, negatywna ocena postawy i zachowania w areszcie śledczym, względy bezpieczeństwa zakładu albo inne szczególne okoliczności wskazują, że należy wobec nich wykonywać karę w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia,
- osadzonego, który podczas pobytu w areszcie śledczym lub zakładzie karnym naruszył w poważnym stopniu dyscyplinę i porządek,
- skazanego przebywającego dotychczas w zakładzie karnym typu otwartego lub półotwartego, jeżeli negatywna ocena jego postawy i zachowania, a także względy bezpieczeństwa zakładu wskazują, że należy wobec niego wykonywać karę w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia,
- osadzonego, wobec którego zastosowano tymczasowe aresztowanie w związku z toczącym się postępowaniem karnym w innej sprawie,

- skazanego, który popełnił przestępstwo o znacznym stopniu społecznej szkodliwości, jeżeli jego postawa i zachowanie przemawia za przebywaniem w zakładzie karnym typu zamkniętego.”;

50) po art. 88 dodaje się art. 88a oraz 88b w brzmieniu:

“Art. 88a. §1. Skazanego, o którym mowa w art. 88 § 3, osadza się w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego, zawiadamiając o tym sędziego penitencjarnego.

§2. Przepis § 1 stosuje się do skazanego, którego właściwości, warunki osobiste, motywacje, sposób zachowania się przy popełnieniu przestępstwa, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, sposób zachowania się w trakcie pobytu w zakładzie karnym lub stopień demoralizacji stwarzają poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu, i który:

1) popełnił przestępstwo, w szczególności:

- a) zamachu na niepodległość lub integralność państwa, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, konstytucyjny ustroj państwa lub jego naczelné organy albo na jednostkę Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) ze szczególnym okrucieństwem,
- c) wzięcia lub przetrzymania zakładnika albo w związku z wzięciem zakładnika,
- d) uprowadzenia statku wodnego lub powietrznego,
- e) z użyciem broni palnej, materiałów wybuchowych albo łatwopalnych,

2) podczas uprzedniego lub obecnego pozbawienia wolności stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego w ten sposób, że:

- a) był organizatorem lub aktywnym uczestnikiem zbiorowego wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,
- b) dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,
- c) był sprawcą gwałtu albo znęcał się nad skazanym, ukaranym lub tymczasowo aresztowanym,

d) uwolnił się lub usiłował uwolnić się z zakładu karnego typu zamkniętego lub aresztu śledczego albo podczas konwojowania poza terenem takiego zakładu lub aresztu.

Art. 88b. W zakładzie karnym typu zamkniętego skazani, o których mowa w art. 88a § 2, odbywają karę w następujących warunkach:

- 1) cele mieszkalne oraz miejsca i pomieszczenia wyznaczone do: pracy, nauki, przeprowadzania spacerów, widzeń, odprawiania nabożeństw, spotkań religijnych i nauczania religii oraz zajęć kulturalno-oświatowych, sportowych i wychowania fizycznego wyposaża się w odpowiednie zabezpieczenia techniczno-ochronne,
- 2) cele mieszkalne pozostają zamknięte całą dobę i są częściej kontrolowane niż te, w których osadzeni są skazani, wobec których nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 76 § 1 pkt 7,
- 3) skazani mogą uczyć się, pracować, bezpośrednio uczestniczyć w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauce religii oraz korzystać z zajęć kulturalno-oświatowych, sportowych i wychowania fizycznego tylko w oddziale, w którym są osadzeni,
- 4) poruszanie się skazanych po terenie zakładu karnego odbywa się pod wzmocnionym dozorem i jest ograniczone tylko do niezbędnych potrzeb,
- 5) skazanych poddaje się kontroli osobistej przy każdorazowym wyjściu i powrocie do cel,
- 6) spacer skazanych odbywa się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem,
- 7) sposób osobistego kontaktowania się przedstawicieli podmiotów określonych w art. 38 § 1 ze skazanymi określa każdorazowo dyrektor zakładu karnego,
- 8) widzenia skazanych odbywają się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem. Skazani nie mogą korzystać z widzeń w obecności skazanych, wobec których nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 76 § 1 pkt 7,
- 9) widzenia mogą być udzielane w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi, jeżeli zachodzi poważne zagrożenie bezpieczeństwa osób



odwiedzających. Decyzje w tej sprawie podejmuje dyrektor zakładu karnego. Nie dotyczy to osób, o których mowa w art. 8 § 3. Jednak na żądanie tych osób widzeń udziela się w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt ze skazanymi. W czasie korzystania z widzeń skazani nie mogą spożywać artykułów żywnościowych i napojów zakupionych przez osoby odwiedzające na terenie zakładu karnego,

10) skazani nie mogą korzystać z własnej odzieży i obuwia.”;

51) w art. 90:

a) w pkt 5 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem,

b) dodaje się pkt 6 - 9 w brzmieniu:

“6) skazani mogą korzystać z dwóch widzeń w miesiącu, a za zgodą dyrektora zakładu karnego, wykorzystać je jednorazowo,

7) widzenia skazanych podlegają nadzorowi administracji zakładu karnego. Rozmowy skazanych w trakcie widzeń podlegają kontroli administracji zakładu karnego”;

“8) korespondencja skazanych podlega cenzurze administracji zakładu karnego, za wyjątkiem korespondencji, o której mowa w art.8 § 3, art. 102 pkt 11 i art. 103 § 1, która może podlegać jedynie nadzorowi,

9) rozmowy telefoniczne skazanych podlegają kontroli administracji zakładu karnego.”;

52) w art. 91 dodaje się pkt 8-11 w brzmieniu:

“8) skazani mogą korzystać z trzech widzeń w miesiącu, które za zgodą dyrektora mogą być połączone,

9) widzenia skazanych podlegają nadzorowi administracji zakładu karnego. Rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.

10) korespondencja skazanych może podlegać cenzurze administracji zakładu karnego,

11) rozmowy telefoniczne skazanych mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.”

53) po art. 91 dodaje się art. 91a w brzmieniu:

“Art. 91a. W zakładach karnych dla młodocianych typu zamkniętego i półotwartego skazani mają ponadto prawo do dodatkowego widzenia w miesiącu.”;

54) w art. 92 dodaje się pkt 10-14 w brzmieniu:

- “10) skazany może korzystać z nieograniczonej liczby widzeń,
- 11) widzenia skazanych mogą podlegać nadzorowi administracji zakładu karnego. Rozmowy skazanych w trakcie widzeń nie podlegają kontroli administracji zakładu karnego.
- 12) skazanym, w miarę możliwości, stwarza się warunki do przygotowywania dodatkowych posiłków we własnym zakresie.
- 13) korespondencja skazanych nie podlega cenzurze administracji zakładu karnego,
- 14) rozmowy telefoniczne skazanych nie podlegają kontroli administracji zakładu karnego.”;

55) w art. 94 wyrazy “o ile nie zachodzą warunki określone w art. 88 § 3” zastępuje się wyrazami “chyba, że szczególne względy przemawiają za potrzebą osadzenia skazanego w zakładzie karnym innego typu”;

56) w art. 95 § 4 otrzymuje brzmienie:

“§4. Jeżeli zachodzą warunki określone w art. 96, skazanego przenosi się do odbywania kary w systemie terapeutycznym. Skazanego dorosłego przenosi się do odbywania kary w systemie zwykłym, jeżeli nie przestrzega on wymagań ustalonych w programie oddziaływania.”;

57) art. 96 otrzymuje brzmienie:

“Art. 96. §1. W systemie terapeutycznym odbywają karę skazani z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, upośledzeni umysłowo, a także uzależnieni od alkoholu albo innych środków odurzających lub psychotropowych oraz skazani niepełnosprawni fizycznie - wymagający oddziaływania specjalistycznego, zwłaszcza opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej.

§2. W systemie terapeutycznym odbywają karę również skazani, o których mowa w art. 95 § 1 Kodeksu karnego.

§3. Jeżeli przemawiają za tym względy lecznicze i wychowawcze, w oddziale terapeutycznym mogą odbywać karę także inni skazani, za ich zgodą.

§4. Karę pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym wykonuje się przede wszystkim w oddziale terapeutycznym o określonej specjalizacji.”;

58) art. 99 otrzymuje brzmienie:

“Art. 99. §1. Ukarani karą aresztu orzeczoną za wykroczenie lub karami porządkowymi oraz osoby, wobec których zastosowano środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności, odbywają je w systemie zwykłym, chyba że szczególne względy przemawiają za skierowaniem do innego systemu, oddzielnie od skazanych.

§2. Jeżeli wobec skazanego wykonywana jest kolejno kara pozbawienia wolności, a następnie kara orzeczona za wykroczenie albo kara porządkowa lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, to w czasie wykonywania tej kary lub środka skazany pozostaje w takim systemie wykonywania kary, do jakiego został skierowany w czasie odbywania kary pozbawienia wolności.”;

59) w art. 102

a) w pkt 1 wyrazy “opieki lekarskiej i sanitarnej” zastępuje się wyrazami “świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny”

b) pkt 11 otrzymuje brzmienie:

“11) prowadzenia korespondencji, bez jej cenzurowania, z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości i innymi organami państwowymi, samorządowymi oraz z Rzecznikiem Praw Obywatelskich”.

60) w art. 105:

a) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

“§ 3. Zakres i sposób kontaktów, o których mowa w § 1 i 2, w szczególności nadzór nad widzeniami, cenzura korespondencji, kontrolowanie rozmów w trakcie widzeń i telefonicznych, są uzależnione od rodzaju i typu zakładu karnego, w którym skazany odbywa karę, a także od wymogów indywidualnego oddziaływania, za wyjątkiem prawa do otrzymywania paczek.

§ 4. Dyrektor zakładu karnego podejmuje decyzje dotyczące zatrzymania korespondencji w zakładach karnych typu zamkniętego i półotwartego, a w zakładach karnych typu półotwartego, także cenzurowania korespondencji oraz kontrolowania rozmów w trakcie widzeń i telefonicznych, z wyjątkiem wypadków określonych w art. 8 § 3, 102

pkt 11 i 103 § 1, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu lub porządku publicznego, informując o tym sędziego penitencjarnego oraz skazanego. Dyrektor zakładu karnego może zezwolić na przekazanie skazanemu ważnej wiadomości zawartej w zatrzymanej korespondencji.”;

b) dodaje się § 5 i 6 w brzmieniu:

“§5. Dołączonych do akt osobowych kopii korespondencji przed jej ocenowaniem oraz korespondencji zatrzymanej nie udostępnia się skazanemu.

§6. Dyrektor zakładu karnego podejmuje decyzje dotyczące zatrzymania otrzymywanych i przesyłanych przez skazanych paczek lub ich zniszczenia, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu lub porządku publicznego, informując o tym sędziego penitencjarnego oraz skazanego. Zniszczenie paczek odbywa się na podstawie odrębnych przepisów.”;

61) po art. 105 dodaje się art. 105a oraz 105b w brzmieniu:

“Art. 105a. §1. Widzenie trwa 60 minut. W tym samym dniu skazanemu udziela się tylko jednego widzenia, z zastrzeżeniem art. 90 pkt 6 i art. 91 pkt 8.

§2. W widzeniu mogą uczestniczyć nie więcej niż dwie osoby pełnoletnie. Liczba osób niepełnoletnich nie podlega ograniczeniu. Osoby do lat 15 mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich.

§3. Skazani, o których mowa w art. 87a, mają prawo do dodatkowego widzenia z dziećmi.

§4. Widzenie z osobą nie będącą członkiem rodziny lub inną niż rodzina osobą bliską, skazany może otrzymać za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego.

§5. Widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza, w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą, przy oddzielnym stoliku.

§6. W czasie widzenia zezwala się na spożywanie artykułów żywnościowych i napojów zakupionych przez odwiedzających na terenie zakładu karnego.

§7. W razie naruszenia przez skazanego lub osobę go odwiedzającą ustalonych zasad odbywania widzenia, może być ono przerwane lub zakończone przed czasem.

§8. Szczegółowe warunki i zasady odbywania widzeń dyrektor zakładu karnego podaje do wiadomości, w formie ogłoszenia, w miejscu dostępnym dla odwiedzających.

§9. Ograniczenia wynikające z § 1, 2 i 5 nie mają zastosowania do widzeń skazanego z osobami wymienionymi w art. 8 § 3 i art. 105 § 2.

Art. 105b. §1. Skazany ma prawo korzystać, na własny koszt, z samoinkasującego aparatu telefonicznego.

§2. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może zezwolić skazanemu na skorzystanie z innego, niż określony w § 1, aparatu na koszt abonenta lub skazanego, a jeżeli skazany nie posiada środków pieniężnych, na koszt zakładu karnego.

§3. W wypadkach zagrożenia porządku publicznego lub zagrożenia dla bezpieczeństwa zakładu, dyrektor zakładu karnego może, na czas określony, pozbawić skazanego uprawnień, o którym mowa w § 1.”;

62) w art. 106 § 4 otrzymuje brzmienie:

“§4. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii odpowiednich władz duchownych kościołów i innych związków wyznaniowych, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych w zakładach karnych, mając na względzie potrzebę zapewnienia warunków dla indywidualnego i zbiorowego uczestnictwa skazanych w nabożeństwach i spotkaniach.”;

63) w art. 108 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

“§2. Skazany jest obowiązany poinformować niezwłocznie przełożonych o zagrożeniach dla jego bezpieczeństwa osobistego oraz unikać tych zagrożeń.”;

64) art. 109 otrzymuje brzmienie:

“Art. 109 § 1. Skazany otrzymuje trzy razy dziennie posiłki, w tym co najmniej jeden posiłek gorący, o odpowiedniej wartości odżywczej, z uwzględnieniem zatrudnienia i wieku skazanego, a w miarę możliwości także wymogów religijnych i kulturowych oraz napój do zaspokajania

pragnienia. Skazany, którego stan zdrowia tego wymaga otrzymuje wyżywienie według wskazań lekarza.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wartość dziennej normy żywieniowej oraz rodzaje diet wydawanych skazanemu podczas pobytu w zakładzie karnym, uwzględniając w szczególności wiek, rodzaj wykonywanej pracy, stan zdrowia oraz wpływ warunków izolacji więziennej na zasady żywienia.”;

65) art. 110 otrzymuje brzmienie:

“Art. 110. §1. Skazanego osadza się w wieloosobowej lub jednoosobowej celi mieszkalnej. Powierzchnia celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m<sup>2</sup>. Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy.

§2. Urządzenia sanitarne w zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego mogą być usytuowane poza celami mieszkalnymi.”;

66) po art. 110 dodaje się art. 110a w brzmieniu:

“Art. 110a. §1. Skazany ma prawo posiadać w celi dokumenty związane z postępowaniem, którego jest uczestnikiem, artykuły żywnościowe i wyroby tytoniowe, środki higieny osobistej, przedmioty osobistego użytku, zegarek, listy oraz fotografie członków rodziny i innych osób bliskich, przedmioty kultu religijnego, materiały piśmienne, notatki osobiste, książki, prasę i gry świetlicowe.

§2. Dyrektor zakładu karnego może zezwolić skazanemu na posiadanie w celi sprzętu audiowizualnego, komputerowego oraz innych przedmiotów, w tym także podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań skazanego.

§3. Skazany nie może posiadać w celi albo przekazywać do depozytu w trakcie pobytu w zakładzie karnym przedmiotów, których wymiary lub ilość naruszają obowiązujący porządek albo utrudniają konwojowanie. Przedmioty te przesyła się, na koszt skazanego, do wskazanej przez niego osoby, instytucji lub organizacji. W uzasadnionym wypadku przedmioty te mogą być przesłane na koszt zakładu karnego.

§4. Skazany nie może posiadać, poza depozytem, środków łączności oraz przedmiotów i dokumentów, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w zakładzie karnym.”;

67) w art. 111 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

“§2. W czasie przeprowadzania czynności procesowych, transportowania oraz w innych uzasadnionych wypadkach, skazany korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że są one nieodpowiednie ze względu na porę roku lub zniszczone albo jeżeli przemawiają przeciwko temu względy bezpieczeństwa.”;

68) w art. 112:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“Skazane, o których mowa w art. 87 § 3 i 4, mają prawo do korzystania z dłuższego spaceru.”,

b) dodaje się § 2 w brzmieniu;

“§2. W razie naruszenia przez skazanego ustalonego sposobu odbywania spaceru, spacer może być zakończony przed czasem.”;

69) art. 113 otrzymuje brzmienie:

“Art. 113. §1. Skazany ma obowiązek przekazać do depozytu środki pieniężne i przedmioty wartościowe posiadane w zakładzie karnym. Środki pieniężne pozostawione w depozycie nie podlegają oprocentowaniu.

§2. Do dyspozycji skazanego pozostają środki pieniężne pozostałe po wywiązaniu się z ciążących na nim zobowiązań objętych egzekucją oraz po dokonaniu gromadzenia środków, o których mowa w art.126 §1.

§3. Środki pieniężne, o których mowa w §2, skazany może przekazać na wybrany rachunek bankowy, książeczkę oszczędnościową lub pozostawić w depozycie.

§4. Na pisemny wniosek skazanego wydaje się mu z depozytu przedmioty wartościowe nie zajęte podczas postępowania egzekucyjnego oraz jeżeli nie zakłóca to ustalonego w zakładzie karnym porządku i nie narusza uprawnień innych osób.

§5. Na pisemny wniosek skazanego i na jego koszt, przekazuje się środki pieniężne i przedmioty wartościowe, pozostające do jego dyspozycji, na rzecz

określonych osób, instytucji i organizacji; w uzasadnionych wypadkach koszty przekazania może pokryć zakład karny.

§6. Wolne od egzekucji są:

- 1) zapomogi przyznane skazanemu przez dyrektora zakładu karnego,
- 2) środki pieniężne, otrzymane przez skazanego w danym miesiącu, w wysokości 10% jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników.

§7. W wypadku zezwolenia na czasowe opuszczenie przez skazanego zakładu karnego lub udzielenia mu przepustki, na jego pisemny wniosek, dokonuje się wypłaty pozostających do jego dyspozycji środków pieniężnych.”;

70) po art. 113 dodaje się art. 113a w brzmieniu:

“Art. 113a. §1. Skazany ma prawo co najmniej dwa razy w miesiącu dokonywać zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym, za środki pieniężne pozostające do jego dyspozycji w depozycie. Skazane, o których mowa w art. 87 § 3 i 4 mają prawo do dokonywania dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych.

§2. Skazanemu umożliwia się dokonanie pierwszego zakupu nie później niż trzeciego dnia roboczego po przyjęciu do zakładu karnego.

§3. Skazany ma prawo otrzymać raz w miesiącu paczkę z żywnością o ciężarze nie przekraczającym wraz z opakowaniem 5 kg. W uzasadnionym wypadku skazany może otrzymać paczkę przekraczającą dopuszczalny ciężar.

§4. Skazany może za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego, otrzymywać paczki z niezbędną mu odzieżą, bielizną, obuwaniem i innymi przedmiotami osobistego użytku oraz środkami higieny, a po pozytywnym zaopiniowaniu przez lekarza - również z lekami; wydawanie leków odbywa się na zasadach ustalonych przez lekarza.

§5. Paczki podlegają kontroli w obecności skazanego. W paczkach nie mogą być dostarczane artykuły, których sprawdzenie jest niemożliwe bez naruszenia w istotny sposób ich substancji, jak też artykuły w opakowaniach utrudniających kontrolę ich zawartości.



- §6. Artykuły żywnościowe, uznane przez lekarza lub innego upoważnionego pracownika służby zdrowia zakładu karnego za nie nadające się do spożycia, podlegają zniszczeniu w obecności skazanego.
- §7. Dyrektor zakładu karnego może, na wniosek lub po zasięgnięciu opinii lekarza, zezwolić skazanemu, ze względu na stan jego zdrowia, na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i otrzymywanie paczek o większym ciężarze.”;

71) art. 115 otrzymuje brzmienie:

- “Art. 115. §1. Skazanym zapewnia się bezpłatnie: świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne.
- §2. Minister Sprawiedliwości określa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia, zasady zaopatrzenia i odpłatności za przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne wydawane skazanym w zakładzie karnym.
- §3. Świadczenia zdrowotne udzielane są skazanym przede wszystkim przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności.
- §4. Pozawięzienne zakłady opieki zdrowotnej współdziałają ze służbą zdrowia w zakładach karnych w zapewnieniu skazanym świadczeń zdrowotnych, gdy konieczne jest w szczególności:
- 1) natychmiastowe udzielenie świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia skazanego,
  - 2) przeprowadzenie specjalistycznych badań, leczenia lub rehabilitacji skazanego,
  - 3) zapewnienie świadczeń zdrowotnych skazanemu, który korzysta z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego.
- §5. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, dyrektor zakładu karnego, po zasięgnięciu opinii lekarza zakładu karnego, może zezwolić skazanemu, na jego koszt, na leczenie przez wybranego przez niego innego lekarza, niż zakładu określonego w §3, oraz na korzystanie z dodatkowych leków i innych środków medycznych.”;

§6. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, zakres i tryb udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności, mając na uwadze konieczność zapewnienia osobom pozbawionym wolności opieki zdrowotnej także przez pozawięzione publiczne zakłady opieki zdrowotnej, jeżeli udzielenie takiej opieki przez zakłady przeznaczone dla osób pozbawionych wolności nie jest możliwe, w szczególności z powodu braku wyposażenia zakładów karnych i aresztów śledczych w specjalistyczny sprzęt medyczny.

§7. Minister Sprawiedliwości oraz minister właściwy do spraw zdrowia, określają, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, zakres i tryb współdziałania zakładów opieki zdrowotnej ze służbą zdrowia w zakładach karnych i aresztach śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności, gdy konieczne jest w szczególności natychmiastowe udzielenie świadczenia zdrowotnego ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia osoby pozbawionej wolności, przeprowadzenie specjalistycznego badania, leczenia lub rehabilitacji osoby pozbawionej wolności, a także zapewnienie świadczenia zdrowotnego osobie pozbawionej wolności korzystającej z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego.”.

72) w art. 116:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1:

- po pkt. 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:  
“2a) niezwłoczne zawiadomienie przełożonego o chorobie własnej oraz o zauważonych objawach chorobowych u innego skazanego,”
- w pkt 3 na końcu dodaje się wyrazy “a skazany, co do którego sędzia penitencjarny zarządził przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, dodatkowo - udzielania osobom prowadzącym badania informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach w jakich się wychowywał oraz wykonywania zleconych przez psychiatrę lub psychologa czynności niezbędnych dla potrzeb badania,”,
- pkt 6 otrzymuje brzmienie:

“6) poddania się sfotografowaniu dla celów identyfikacyjnych,”

b) dodaje się § 2-6 w brzmieniu:

“§2. W wypadkach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa skazany podlega kontroli osobistej. Z tych samych względów kontroli podlegają również cele i inne pomieszczenia, w których skazany przebywa, znajdujące się w nich przedmioty, a także przedmioty jemu dostarczane lub przekazywane przez niego innej osobie. Kontrolę celi i innych pomieszczeń przeprowadza się podczas nieobecności skazanych.

§3. Kontrola osobista polega na oględzinach ciała oraz sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez skazanego. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży i obuwia przeprowadza się w pomieszczeniu, podczas nieobecności osób postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane są za pośrednictwem osoby tej samej płci.

§4. Kontrola może być przeprowadzona w każdym czasie. W razie konieczności dopuszczalne jest naruszenie plomb gwarancyjnych oraz uszkodzenie kontrolowanych przedmiotów w niezbędnym zakresie.

§5. Znalezione w czasie kontroli przedmioty, których skazany nie może posiadać, podlegają zatrzymaniu, zaś przedmioty, których właściciela ustalono, przekazuje się do depozytu albo przesyła się na koszt skazanego, do wskazanej przez niego osoby, instytucji lub organizacji. W uzasadnionym wypadku przedmioty te mogą być przesłane na koszt zakładu karnego. Przedmioty i notatki, których właściciela nie ustalono podlegają zniszczeniu, pieniądze zaś oraz przedmioty wartościowe przekazuje się na rzecz Skarbu Państwa albo na pomoc postpenitencjarną.

§6. Decyzje w sprawach, o których mowa w § 4 i 5, podejmuje dyrektor zakładu karnego. Ze zniszczenia przedmiotów i notatek oraz przekazania pieniędzy i przedmiotów wartościowych sporządza się protokół.”;

73) po art. 116 dodaje się art. 116a w brzmieniu:

“Art. 116a. Skazanemu nie wolno:

- 1) uczestniczyć w grupach organizowanych bez zgody właściwych przełożonych,
- 2) posługiwać się wyrazami lub zwrotami wulgarnymi, obelżywymi albo gwarą przestępców,
- 3) uprawiać gier hazardowych,

- 4) spożywać alkoholu oraz używać środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- 5) odmawiać przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację zakładu karnego a także powodować u siebie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów - w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania,
- 6) wykonywać tatuaży i zezwalać na ich wykonywanie na sobie, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów,
- 7) porozumiewać się z osobami postronnymi oraz osadzonymi w innej celi, jeżeli naruszałoby to ustalony w zakładzie karnym porządek,
- 8) samowolnie zmieniać celi mieszkalnej, miejsca wyznaczonego do spania, stanowiska pracy i miejsca wykonywania zleconej czynności,
- 9) zmieniać wyglądu zewnętrznego w sposób utrudniający identyfikację, w szczególności poprzez zgolenie lub zapuszczenie przez skazanego włosów, brody lub wąsów albo zmianę ich koloru chyba, że uzyska na to zgodę dyrektora zakładu karnego.”;

74) art. 118 otrzymuje brzmienie:

“Art. 118. §1. W wypadku, gdy wykonanie kary pozbawienia wolności może zagrażać życiu skazanego lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo, dyrektor zakładu karnego, na wniosek lekarza, powiadamia o tym sąd penitencjarny.

§2. W wypadku, gdy życiu skazanego grozi poważne niebezpieczeństwo, stwierdzone przez co najmniej dwóch lekarzy można dokonać koniecznego zabiegu lekarskiego, nie wyłączając chirurgicznego, nawet mimo sprzeciwu skazanego.

§3. W wypadku sprzeciwu skazanego o dokonaniu zabiegu orzeka sąd penitencjarny.

§4. W nagłym wypadku, jeżeli zachodzi bezpośrednie niebezpieczeństwo śmierci skazanego, o konieczności zabiegu decyduje lekarz.”;

75) w art. 120 w § 1 wyrazy “dyrektor tego zakładu może wydać orzeczenie o obowiązku skazanego naprawienia” zastępuje się wyrazami “dyrektor tego zakładu może zobowiązać skazanego do naprawienia”, a wyrazy “orzeczenie wraz z uzasadnieniem” zastępuje się wyrazami “decyzję dyrektora wraz z uzasadnieniem”;

76) art. 121 otrzymuje brzmienie:

“Art. 121. §1. Skazanemu zapewnia się w miarę możliwości świadczenie pracy. Skazanego zatrudnia się na podstawie skierowania do pracy albo umożliwia się skazanemu wykonywanie pracy zarobkowej w ramach umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub umowy o pracę nakładczą.

§2. Zatrudnienie skazanego następuje za zgodą i na warunkach określonych przez dyrektora zakładu karnego.

§3. Nieprzestrzeganie przez skazanego lub zatrudniającego warunków zatrudnienia, określonych przez dyrektora zakładu karnego, stanowi podstawę cofnięcia zgody. O cofnięciu zgody powiadamia się pisemnie skazanego i podmiot zatrudniający.

§4. Dyrektor zakładu karnego może cofnąć zgodę na zatrudnienie skazanego lub wykonywanie przez niego pracy zarobkowej z przyczyn związanych z funkcjonowaniem zakładu karnego, a zwłaszcza z jego bezpieczeństwem. O cofnięciu zgody powiadamia się pisemnie skazanego oraz zatrudniającego.

§5. Zdolność skazanego do pracy oraz w miarę potrzeby rodzaj, warunki i czas pracy określa lekarz.

§6. Z wykonywania pracy można zwolnić skazanego kształcącego się lub z innych ważnych powodów.

§7. W stosunku do skazanych pracujących, w zakresie nieuregulowanym w niniejszym kodeksie, stosuje się przepisy prawa pracy.

§8. Skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności odbywający karę w zakładzie karnym typu zamkniętego może wykonywać pracę wyłącznie na terenie zakładu karnego.”;

77) w art. 122 w § 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“Jeżeli skazanego zatrudnia się na podstawie skierowania do pracy, zatrudnienie przy pracach szkodliwych dla zdrowia wymaga jego pisemnej zgody.”;

78) po art. 122 dodaje się art. 122a w brzmieniu:

“Art. 122a. §1. Skazanego instruuje się o sposobie wykonywania przydzielonej pracy, szkoli w zakresie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz obsługi maszyn i urządzeń, a także zapoznaje z podstawowymi zasadami i normami pracy oraz zasadami wynagradzania za pracę.

§2. Skazany jest obowiązany pracować sumiennie i wydajnie, przestrzegać dyscypliny i regulaminu pracy, przepisów porządkowych, przeciwpożarowych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, a także dbać o porządek w miejscu pracy jak również o stan obsługiwanych maszyn i urządzeń.

§3. Do wykonywania zadań związanych z zatrudnieniem dyrektor zakładu karnego może wyznaczyć osoby spośród skazanych wyróżniające się wzorową postawą i zachowaniem.”;

79) art. 123 otrzymuje brzmienie:

“Art. 123. §1. Praca skazanego jest odpłatna, z zastrzeżeniem art. 123a. Zasady wynagradzania za pracę ustala się w umowie zawieranej przez dyrektora zakładu karnego lub przez skazanego. Przy skierowaniu skazanego do prac administracyjno-porządkowych na terenie zakładu karnego, wynagrodzenie za pracę ustala dyrektor tego zakładu

§2. Wynagrodzenie przysługujące skazanemu, zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie co najmniej połowy najniższego miesięcznego wynagrodzenia określonego na podstawie Kodeksu pracy, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonaniu pełnej miesięcznej normy pracy.

§3. Skazanemu wynagrodzenie przysługuje tylko za pracę wykonaną.

§4. Skazanemu przysługuje wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy jedynie w wypadku, gdy był gotów do jej wykonania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących zatrudniającego.

§5. Zatrudniający może na czas przestoju powierzyć skazanemu, za zgodą dyrektora zakładu karnego, inną odpowiednią pracę, za

której wykonanie przysługuje wynagrodzenie przewidziane za tę pracę.

§6. Skazanemu przysługuje wynagrodzenie za czas przestoju spowodowanego warunkami atmosferycznymi jedynie w wypadku, gdy tak stanowią postanowienia umowy o zatrudnieniu skazanych.”;

80) po art. 123 dodaje się art. 123a w brzmieniu:

“Art. 123a. §1. Za prace porządkowe oraz pomocnicze wykonywane na rzecz jednostek organizacyjnych Służby Więziennej lub za prace porządkowe na rzecz samorządu terytorialnego, w wymiarze nie przekraczającym 90 godzin miesięcznie, wynagrodzenie skazanemu nie przysługuje.

§2. Skazanemu, za jego pisemną zgodą, można zezwolić na nieodpłatne zatrudnienie przy pracach publicznych na rzecz organów administracji publicznej, organów samorządu terytorialnego oraz przy pracach wykonywanych na cele charytatywne, a także przy pracach porządkowych i pomocniczych wykonywanych na rzecz jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

§3. W celu przyuczenia do wykonywania pracy, skazanemu za jego pisemną zgodą, można zezwolić na wykonywanie nieodpłatnej pracy w przywieziennych zakładach pracy, przez okres nie dłuższy niż 1 miesiąc.

§4. Za wykonywane prace nieodpłatne mogą być skazanemu przyznawane nagrody.”;

81) w art. 124:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Skazanemu zatrudnionemu odpłatnie na podstawie skierowania do pracy lub umowy o pracę nakładczą przysługuje po roku nieprzerwanej pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, zwolnienie od pracy przez okres 14 dni roboczych, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, a skazanemu zatrudnionemu nieodpłatnie - 14 dni zwolnienia od pracy, bez prawa do wynagrodzenia. Skazany nie może zrzec się prawa do zwolnienia od pracy.”,

b) dodaje się § 3 i 4 w brzmieniu:

“§3. Skazany w okresie urlopu wypoczynkowego lub zwolnienia od pracy,

o których mowa w § 1 i 2, korzysta z uprawnień do:

- 1) dodatkowego lub dłuższego widzenia,
- 2) dodatkowego zakupu artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym,
- 3) dłuższych spacerów,
- 4) pierwszeństwa lub częstszego udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, sportowych i wychowania fizycznego.

§4. Zakres uprawnień, o których mowa w § 3, określa dyrektor zakładu karnego indywidualnie dla każdego skazanego.”;

82) art. 125 otrzymuje brzmienie:

“Art. 125. §1. Skazany otrzymuje w całości, bez potrąceń w wysokości 20% na cele pomocy, o której mowa w art. 43, dodatki za pracę uciążliwą, niebezpieczną lub szkodliwą dla zdrowia, nagrody regulaminowe i przysługujące mu z tytułu zatrudnienia, premie za oszczędność surowca, wynagrodzenie za racjonalizatorstwo i wynalazczość oraz wynagrodzenie za pracę wykonywaną ponad określoną normę pracy lub normę czasu pracy.

§2. Z przypadającego skazanemu wynagrodzenia za pracę, po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, wolne jest od egzekucji 60%.”;

83) art. 126 otrzymuje brzmienie:

“Art. 126. §1. Ze środków finansowych otrzymywanych przez skazanego, z wyjątkiem zapomóg, o których mowa w art. 113 § 6 pkt 1 gromadzi się środki pieniężne, przekazywane skazanemu w chwili zwolnienia z zakładu karnego, przeznaczone na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie, do wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników; ze środków tych nie prowadzi się egzekucji i na wniosek skazanego można je przekazać na książeczkę oszczędnościową.

§2. Gromadzeniu podlega:

- 1) 50% kwoty zdeponowanej przez skazanego przy przyjęciu do zakładu karnego, jednak nie więcej niż kwota



odpowiadająca wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników,

- 2) 50% z przypadającego skazanemu miesięcznie wynagrodzenia za pracę po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, jednak nie więcej niż kwota 4% jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników,
- 3) 50% każdego z wpływów pieniężnych skazanego nie wymienionych w pkt 1 i 2 jednak nie więcej niż kwota 4% jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników.

§3. Gromadzenia kwot, określonych w pkt 2 i 3, dokonuje się po potrąceniu należności dochodzonych w postępowaniu egzekucyjnym.

§4. Zgromadzona kwota podlega każdorazowo uzupełnieniu przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników. Uzupełnienia dokonuje się z wpływów pieniężnych skazanego uzyskanych od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu ogłoszenia wzrostu.”

84) w art. 127:

- a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1, i wyrazy “art. 123 § 2 i 3” zastępuje się wyrazami “art. 123a § 1, 2 i 3”,
- b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

“§2. Skazany zwalniany z zakładu karnego, zatrudniany w czasie odbywania kary pozbawienia wolności na podstawie skierowania do pracy, otrzymuje zaświadczenie o wykonywaniu pracy.”;

85) w art. 129 § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady zatrudniania skazanych, z uwzględnieniem rodzajów zatrudnienia, zasad wynagradzania skazanych zatrudnionych odpłatnie na podstawie skierowania do pracy, udzielania skazanym zwolnień od pracy lub urlopów wypoczynkowych, przyczyn i sposobów usprawiedliwiania niewykonywania pracy oraz dokumentowania zatrudnienia.”;

86) w art. 130:

- a) § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. W zakładach karnych prowadzi się nauczanie obowiązkowe w zakresie szkoły podstawowej i gimnazjum, a także umożliwia się nauczanie w zakresie ponadpodstawowym (ponadgimnazjalnym) i na kursach zawodowych. Zawodowe szkolenie kursowe może być w całości lub częściowo odpłatne.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

“3. Pierwszeństwo w uzyskaniu możliwości objęcia nauczaniem w szkole ponadpodstawowej i na kursach zawodowych mają skazani, którzy nie mają wyuczonego zawodu albo po odbyciu kary nie będą mogli go wykonywać.”,

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

“§ 5. W uzasadnionych wypadkach skazany może, na własny koszt, kształcić się w szkołach poza obrębem zakładu karnego za zgodą dyrektora zakładu. Koszty kształcenia skazanego poza obrębem zakładu karnego, ze względu na szczególne okoliczności, mogą być poniesione przez zakład karny.”

87) art. 134 otrzymuje brzmienie:

“Art. 134. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb prowadzenia nauczania w zakładach karnych, warunki i tryb zwalniania skazanych z obowiązku nauczania, warunki i tryb odpłatności za kształcenie poza obrębem zakładu, a także zasady odpłatności za pracę skazanych w warsztatach szkolnych i pracę wykonywaną przez skazanych odbywających praktyczną naukę zawodu, uwzględniając w szczególności rodzaje i formy uzyskiwania przez skazanego wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych w warunkach zakładu karnego, specyfikę prowadzonego nauczania w warunkach izolacji więziennej, w tym konieczność zapewnienia dyscypliny i porządku podczas nauczania, sposób odpłatności oraz warunki całkowitego bądź częściowego zwolnienia z kosztów nauczania w przypadku kształcenia poza obrębem zakładu karnego a także sposób obliczania wynagrodzenia za pracę wykonywaną w czasie praktycznej nauki zawodu.”;

88) w art. 136 dodaje się § 3 w brzmieniu:

“§3.Do wykonywania zadań związanych z zajęciami kulturalno-oświatowymi, sportowymi lub wychowania fizycznego dyrektor

zakładu karnego może wyznaczyć skazanych wyróżniających się wzorową postawą i zachowaniem.”;

89) po art. 136 dodaje się art. 136a w brzmieniu:

“Art. 136a. §1. W zakładach karnych można zezwolić na dobrowolne gromadzenie przez skazanych środków finansowych przeznaczonych na pomoc skazanym oraz ich rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub na cele społeczne.

§2. Zasady gromadzenia środków finansowych, o których mowa w § 1 ustala dyrektor zakładu karnego, po zapoznaniu się z opiniami skazanych.

§3. Wnioski skazanych dotyczące wydatkowania zgromadzonych środków finansowych, o których mowa w § 1, wymagają zatwierdzenia przez dyrektora zakładu karnego.”;

90) w art. 138:

a) w § 1:

- w zdaniu wstępnym skreśla się wyrazy “w szczególności”,
- skreśla się pkt 6,
- w pkt 8 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 9-14 w brzmieniu:

“9) pochwała,

10) zezwolenie na częstsze branie udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, sportowych lub wychowania fizycznego,

11) zezwolenie na przekazanie osobie najbliższej upominku,

12) zezwolenie na odbywanie widzeń we własnej odzieży,

13) zezwolenie na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym,

14) zezwolenie na telefoniczne porozumienie się z rodziną i innymi osobami bliskimi na koszt zakładu karnego.”,

c) § 2 skreśla się”;

91) w art. 139:

a) w § 1 po wyrazie “zwolniony” dodaje się wyrazy “lub połowy kary nie przekraczającej 6 miesięcy”,

b) w § 2 wyrazy “wymaga zgody organu” zastępuje się wyrazami “wymaga wydania zarządzenia o zgodzie przez organ”,

c) § 5 otrzymuje brzmienie:

“§5. Skazanemu odbywającemu karę dożywotniego pozbawienia wolności nagroda wymieniona w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 może być przyznana po odbyciu co najmniej 15 lat kary.”,

d) w § 7 po zdaniu pierwszym dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“Dyrektor zakładu karnego może upoważnić kierownika wyodrębnionego oddziału do przyznawania nagrody wymienionej w art. 138 § 1 pkt 7.”,

e) dodaje się § 8 w brzmieniu:

“§8. W razie wystąpienia, po przyznaniu nagrody, określonej w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, nowych okoliczności uzasadniających przypuszczenie, że skazany w czasie pobytu poza zakładem karnym nie będzie przestrzegał porządku prawnego, dyrektor zakładu karnego może podjąć decyzję o zamianie nagrody na inną.”

f) dodaje się § 9 w brzmieniu:

“§ 9. Skazanemu, który korzystając z nagród wymienionych w art. 138 pkt 7 i 8 nadużył zaufania, a w szczególności popełnił nowe przestępstwo lub nie powrócił do zakładu karnego w wyznaczonym terminie, nie udziela się tych nagród przez okres co najmniej 6 miesięcy od udzielenia ostatniej nagrody.”;

92) w art. 140 w § 1 wyrazy “art. 141 § 4” zastępuje się wyrazami “art. 141a lub w art. 165 § 2”;

93) w art. 141:

a) w § 3 po wyrazach “dyrektor zakładu karnego” dodaje się wyrazy “lub osoba przez niego upoważniona”,

b) skreśla się § 4;

94) po art. 141 dodaje się art. 141a w brzmieniu:

“Art. 141a. §1. W wypadkach szczególnie ważnych dla skazanego można mu zezwolić na opuszczenie zakładu karnego, na czas nie przekraczający 5 dni, w miarę potrzeby pod konwojem funkcjonariusza Służby Więziennej lub w asyście innej osoby godnej zaufania.

§2. W stosunku do osadzonych w zakładzie karnym typu zamkniętego zezwolenia, o którym mowa w § 1, udziela sędzia penitencjarny, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki - dyrektor zakładu karnego.

§3. Udzielenie zezwolenia, o którym mowa w § 1, tymczasowo aresztowanemu mającemu prawa i obowiązki skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności wymaga wydania zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.”;

95) w art. 143 § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Karę dyscyplinarną, o której mowa w § 1 pkt 8 można wymierzyć skazanemu, który popełnił przekroczenie naruszające w poważnym stopniu obowiązującą w zakładzie karnym dyscyplinę i porządek. Kara ta polega na osadzeniu skazanego pojedynczo w celi oraz uniemożliwieniu mu kontaktu z innymi skazanymi; w trakcie jej wykonywania skazanego pozbawia się możliwości:

- 1) korzystania z widzeń i samoinkasujących aparatów telefonicznych,
- 2) korzystania ze sprzętu audiowizualnego i komputerowego,
- 3) bezpośredniego uczestniczenia, wspólnie z innymi skazanymi, w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauce religii; na żądanie skazanego należy mu jednak umożliwić bezpośrednie uczestniczenie w nabożeństwie w warunkach uniemożliwiających mu kontakt z innymi skazanymi,
- 4) korzystania z udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, sportowych i wychowania fizycznego, z wyjątkiem korzystania z książek i prasy,
- 5) dokonywania zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych,
- 6) otrzymywania paczek żywnościowych,
- 7) uczestniczenia w nauczaniu i zatrudnieniu poza celą,

8) korzystania z własnej odzieży, obuwia oraz wyrobów tytoniowych.”;

96) w art. 144 dodaje się § 3 i 4 w brzmieniu:

“§3. Decyzja o ukaraniu karą dyscyplinarną zawiera określenie przekroczenia popełnionego przez skazanego.

§4. Decyzję o ukaraniu karą dyscyplinarną sporządza się na piśmie i podaje do wiadomości skazanemu, a gdy względy wychowawcze za tym przemawiają - również innym skazanym lub innym osobom. Przepis ten ma zastosowanie również do decyzji o uchyleniu, darowaniu, odroczeniu, zamianie, zawieszeniu lub przerwaniu kary dyscyplinarnej, a także o odstąpieniu od ukarania dyscyplinarnego.”;

97) w art. 145:

a) w § 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

“Przed wymierzeniem kary dyscyplinarnej określonej w art. 143 § 1 pkt 8 lekarz lub psycholog wydaje pisemną opinię o zdolności skazanego do odbycia tej kary.”,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

“§4. Przed wymierzeniem kar dyscyplinarnych, określonych w art. 143 § 1 pkt 4 i 5, skazanemu, któremu ze względu na stan zdrowia zezwolono na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych lub otrzymywanie paczek o większym ciężarze albo korzystającemu z diety, zasięga się opinii lekarza.”;

98) w art. 146 dodaje się § 4 w brzmieniu:

“§4. Jeżeli w okresie zawieszenia wykonania kary dyscyplinarnej skazany dopuścił się ponownie przekroczenia, zawieszona kara ulega wykonaniu, chyba że dyrektor zakładu karnego postanowi inaczej.”;

99) w art. 147:

a) w § 2 po wyrazie “samouszkodzenia” dodaje się przecinek i wyrazy “lub z zasadnego zastosowania wobec niego środków przymusu bezpośredniego”,

b) dodaje się § 3 i 4 w brzmieniu:

“§3. Termin wykonania kary dyscyplinarnej określonej w art. 143 § 1 pkt 4 biegnie od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym wymierzono tę karę.

§4. Przedawnienie wykonania kary dyscyplinarnej nie biegnie w czasie wykonywania takiej samej kary, wymierzonej wcześniej.”;

100) w art. 152 po wyrazach “sąd może” stawia się przecinek i dodaje się wyrazy “w szczególnie uzasadnionych wypadkach,”;

101) w art. 153:

a) w § 2 skreśla się zdanie drugie,

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

“§5. Sądem penitencjarnym właściwym miejscowo do udzielania dalszych przerw oraz do udzielania przerwy, o której mowa w § 3, jest sąd, który udzielił pierwszej przerwy.”;

102) w art. 155 w § 1 po wyrazach “sąd penitencjarny może” stawia się przecinek i dodaje się wyrazy “w szczególnie uzasadnionych wypadkach,” oraz skreśla się wyrazy “i art. 78 § 1 i 2”;

103) art. 158 otrzymuje brzmienie:

“Art. 158. Wniosek o zwolnienie od wykonania kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 336 § 3 i 4 Kodeksu karnego może złożyć również dowódca jednostki. Termin zawity do złożenia wniosku upływa w dniu ukończenia służby przez żołnierza.”;

104) w art. 161 § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Wniosku skazanego lub jego obrońcy, złożonego przed upływem 6 miesięcy od wydania postanowienia o odmowie warunkowego zwolnienia, nie rozpoznaje się aż do upływu tego okresu.”;

105) w art. 162 w § 1 po wyrazach “warunkowe zwolnienie” dodaje się wyrazy “oraz uwzględnić ugodę zawartą w wyniku mediacji”;

106) w art. 163 skreśla się § 3;

107) w art. 165 § 2 otrzymuje brzmienie:

“§2. Skazanemu można zezwolić na opuszczenie zakładu karnego, łącznie na czas do 14 dni, zwłaszcza w celu podejmowania starań o uzyskanie po zwolnieniu odpowiednich możliwości zamieszkania i pracy. Zezwolenie na opuszczenie zakładu można przyznać skazanemu, którego postawa w czasie odbywania kary uzasadnia przypuszczenie, że w czasie pobytu poza zakładem karnym będzie przestrzegał porządku prawnego. Zezwolenia udziela dyrektor zakładu karnego.”;

108) w art. 166:

a) w § 2 wyraz “Administracja” zastępuje się wyrazem “Dyrektor”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

“§ 3. Skazanym zwalnianym z zakładów karnych, którzy nie dysponują wystarczającymi środkami własnymi i nie mają zapewnionych na wolności dostatecznych potrzeb życiowych, dyrektor zakładu karnego może przekazać w chwili zwolnienia kwotę w wysokości do 1/3 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników lub jej odpowiedni ekwiwalent.”;

109) w art. 167 § 4 otrzymuje brzmienie:

“§4. Czas trwania dozoru, o którym mowa w § 1, nie może przekraczać 2 lat; czasu tego nie określa się z góry. Sąd penitencjarny może orzec o zaniechaniu dozoru, jeżeli skazany nie przestrzega poleceń sądowego kuratora zawodowego lub nie wykonuje nałożonych obowiązków.”;

110) po art. 167 dodaje się art. 167a w brzmieniu:

“Art. 167a. §1. Przy zwolnieniu z zakładu karnego skazany otrzymuje, za pokwitowaniem znajdujące się w depozycie dokumenty, pieniądze, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, jeżeli nie zostały zatrzymane albo zajęte w drodze zabezpieczenia lub egzekucji.

§2. Skazany otrzymuje ponadto świadectwo zwolnienia z zakładu karnego, zaświadczenie o zatrudnieniu, informację o aktualnych wynikach lekarskich badań diagnostycznych oraz kartę informacyjną z przeprowadzonego leczenia szpitalnego, a



skazany wymagający leczenia - również skierowanie do specjalisty lub do szpitala, jeżeli takie są wskazania lekarskie.

- §3. Jako ekwiwalent pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 166 § 3, skazany może otrzymać przy zwolnieniu stosowną do pory roku odzież, bieliznę, obuwie, bilet na przejazd, a także artykuły żywnościowe na czas podróży. Decyzje w tym zakresie podejmuje dyrektor zakładu karnego.
- §4. Jeżeli osoba zwolniona z zakładu karnego wymaga leczenia szpitalnego, a jej stan zdrowia nie pozwala na przeniesienie do publicznego zakładu opieki zdrowotnej, pozostaje ona na leczeniu w zakładzie karnym do czasu, gdy jej stan zdrowia pozwoli na takie przeniesienie.
- §5. Przepis § 4 ma zastosowanie, jeżeli osoba zwolniona wyraża zgodę na dalsze leczenie w zakładzie karnym, co powinno być potwierdzone jej podpisem w indywidualnej dokumentacji medycznej. W razie niemożności wyrażenia tej zgody przez osobę zwolnioną, decyzję o pozostawieniu jej na leczeniu w zakładzie karnym, podejmuje dyrektor zakładu karnego na wniosek lekarza.
- §6. Jeżeli zwalniany skazany jest niezdolny z powodów zdrowotnych do samodzielnego powrotu do miejsca zameldowania lub miejsca przebywania bez zameldowania, administracja zakładu karnego jest obowiązana w okresie poprzedzającym zwolnienie nawiązać kontakt z rodziną, osobą bliską lub wskazaną przez skazanego inną osobą i powiadomić ją o terminie zwolnienia.
- §7. Jeżeli osoba, o której mowa w § 4, nie wyraża zgody na dalsze leczenie w zakładzie karnym, lekarz poucza ją o możliwych następstwach zdrowotnych odmowy leczenia. Fakt odmowy powinien być potwierdzony podpisem zwolnionego w indywidualnej dokumentacji medycznej, a w wypadku odmowy podpisu - notatką urzędową na tę okoliczność.”;

111) w art. 173 § 2 otrzymuje brzmienie:

“§2. Do zakresu działania sądowego kuratora zawodowego należy w szczególności:

- 1) kontrolowanie zachowania skazanego w okresie próby,

- 2) składanie wniosków o zmianę okresu próby w sprawach dotyczących wykonywania postanowienia o warunkowym zwolnieniu,
- 3) składanie wniosków o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązków w okresie próby, o zwolnienie od wykonania tych obowiązków albo o oddanie pod dozór lub zwolnienie od dozoru,
- 4) składanie wniosków o odroczenie lub o przerwę wykonania kary lub o odwołanie odroczenia lub przerwy wykonania kary,
- 5) składanie wniosków o warunkowe zwolnienie i o odwołanie warunkowego zwolnienia,
- 6) składanie wniosków o zarządzenie wykonania kary, której wykonanie warunkowo zawieszono oraz o wykonanie kary zastępczej,
- 7) składanie wniosków o wszczęcie postępowań dotyczących wykonania kary ograniczenia wolności,
- 8) udzielanie pomocy z funduszu pomocy postpenitencjarnej,
- 9) branie udziału w posiedzeniach sądu w przedmiocie wykonywania środków karnych związanych z poddaniem sprawcy próbie, jeżeli sprawca oddany był pod dozór lub w sprawach wszczętych na wniosek kuratora.”;

112) w art. 178 §2 otrzymuje brzmienie:

“§.2. Przed wydaniem postanowienia w przedmiocie zarządzenia wykonania zawieszonych kary, sąd powinien wysłuchać skazanego lub jego obrońcę, chyba że zachodzą okoliczności zarządzenia wykonania kary określone w art. 75 §1 Kodeksu karnego.”

113) w art. 182 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

“§2. Organ, do którego przesłano orzeczenie zawierające zakaz prowadzenia pojazdów zobowiązany jest cofnąć uprawnienia do ich prowadzenia w orzeczonym zakresie oraz nie może wydać tych uprawnień w okresie obowiązywania zakazu.”;

114) oddział 3 rozdziału XII otrzymuje brzmienie:

“Przepadek”;

115) art. 187 otrzymuje brzmienie:

“Art. 187. Sąd bezzwłocznie, po uprawomocnieniu się wyroku przesyła jego odpis lub wyciąg organowi egzekucyjnemu właściwemu ze względu na siedzibę sądu pierwszej instancji, w celu wykonania środka karnego orzeczonego przepadku, lub ściągnięcia kwoty pieniężnej stanowiącej równowartość orzeczonego przepadku.”;

116) art. 194 otrzymuje brzmienie:

“Art. 194. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, wykaz przedmiotów, które w razie orzeczenia ich przepadku, przekazuje się bezpośrednio innym organom, niż organy egzekucyjne wymienione w art. 187, z uwzględnieniem rodzajów tych przedmiotów oraz organów, którym te przedmioty przekazuje się.”;

117) oddział 4 rozdziału XII otrzymuje brzmienie:

“Naprawienie szkody, zadośćuczynienie, nawiazka i świadczenie pieniężne”.

118) w art.196 w §1 po wyrazach “naprawienia szkody” dodaje się wyrazy “lub zadośćuczynienia”

119) art. 200 otrzymuje brzmienie:

“Art. 200. §1. Środki zabezpieczające związane z umieszczeniem sprawcy w zakładzie zamkniętym, przewidziane w Kodeksie karnym, wykonuje się w zakładach psychiatrycznych i zakładach leczenia odwykowego.

§2. Zakłady psychiatryczne, o których mowa w § 1, mogą być organizowane jako zakłady dysponujące warunkami:

- 1) podstawowego zabezpieczenia,
- 2) wzmocnionego zabezpieczenia,
- 3) maksymalnego zabezpieczenia.

§3. Zakłady leczenia odwykowego, o których mowa w § 1, mogą być organizowane jako zakłady dysponujące warunkami wzmocnionego zabezpieczenia.

§4. Zakłady, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2 podlegają właściwej jednostce samorządu terytorialnego.

§5. Zakłady, o których mowa w § 2 pkt 3 podlegają ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.”;

120) po art. 200 dodaje się art. 200a-200c w brzmieniu:

“Art. 200a. Do zamkniętego zakładu psychiatrycznego dysponującego warunkami maksymalnego zabezpieczenia kieruje się sprawcą, jeżeli:

- 1) jego powtarzające się zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób, lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości, nie mogą być opanowane w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia,
- 2) nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zamkniętego zakładu psychiatrycznego dysponującego wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia sprawcy, stwarzającego znaczne zagrożenie poza zakładem.

Art. 200b. Do zamkniętego zakładu psychiatrycznego lub leczenia odwykowego dysponującego warunkami wzmocnionego zabezpieczenia kieruje się sprawcą, jeżeli:

- 1) jego zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości, nie mogą być opanowane w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym lub leczenia odwykowego, dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia,
- 2) nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zamkniętego zakładu psychiatrycznego lub leczenia odwykowego, dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia sprawcy, stwarzającego zagrożenie poza zakładem.

Art. 200c. Do zamkniętego zakładu psychiatrycznego lub leczenia odwykowego dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia kieruje się sprawcą nie spełniającego kryteriów, o których mowa w art. 200a oraz w art. 200b.”;

121) art. 201 otrzymuje brzmienie:

“Art. 201. §1. W celu zapewnienia właściwego miejsca wykonywania środków zabezpieczających, o których mowa w art. 200 § 1 i 2, minister właściwy do spraw zdrowia powołuje komisję psychiatryczną do spraw środków zabezpieczających.

§2. Wykonując orzeczenie o zastosowaniu środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym lub leczenia odwykowego, sąd, po zasięgnięciu opinii komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających określa rodzaj zakładu, o którym mowa w art. 200 § 2 lub 3 i przesyła odpis orzeczenia wraz z poleceniem doprowadzenia sprawcy, właściwej stacji pogotowia ratunkowego, właściwej jednostce Policji lub właściwemu organowi wojskowemu, a odpis orzeczenia i polecenie przyjęcia-kierownikowi właściwego zakładu.

§3. Jeżeli sprawca przebywa w zakładzie karnym albo areszcie śledczym, polecenie doprowadzenia sąd przesyła dyrektorowi tego zakładu lub aresztu, załączając odpis orzeczenia.

§4. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określa, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania i zadania komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, jej skład i zasady finansowania, oraz wykaz zamkniętych zakładów psychiatrycznych i leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających, a także ich pojemność i warunki zabezpieczenia, z uwzględnieniem szczegółowych zasad kierowania do takich zakładów, postępowania ze sprawcami w nich umieszczonymi oraz regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania środków zabezpieczających, mając na uwadze, w szczególności poddanie sprawcy umieszczonego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym lub leczenia odwykowego właściwemu leczeniu lub terapii, przeciwdziałanie zachowaniom sprawcy zagrażającym życiu i zdrowiu innych osób lub powodującym niszczenie przedmiotów znacznej wartości oraz zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się sprawcy stwarzającego zagrożenie poza zakładem.”;

122) art. 202 otrzymuje brzmienie:

“Art. 202. Sprawca, wobec którego wykonywany jest środek zabezpieczający, objęty jest zaplanowanym i zindywidualizowanym postępowaniem leczniczym, terapeutycznym i rehabilitacyjnym, a także resocjalizacyjnym,

którego celem jest poprawa stanu jego zdrowia i zachowania, w stopniu umożliwiającym powrót do życia w społeczeństwie i dalsze leczenie w warunkach poza zakładem.”;

123) w art. 203 § 1 otrzymuje brzmienie:

“§1. Kierownik zakładu zamkniętego, w którym wykonuje się środek zabezpieczający, nie rzadziej niż co 6 miesięcy przesyła do sądu opinię o stanie zdrowia sprawcy umieszczonego w tym zakładzie i o postępach w leczeniu lub terapii; opinię taką obowiązany jest przesłać bezzwłocznie jeżeli w związku ze zmianą stanu zdrowia sprawcy uzna, że jego dalsze pozostawanie w zakładzie nie jest konieczne.”;

124) w art. 204 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

“W razie potrzeby sąd zasięga opinii innych biegłych.”;

125) po art. 204 dodaje się art. 204a-204c w brzmieniu:

“Art. 204a. §1. Wobec sprawcy umieszczonego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym lub leczenia odwykowego można stosować środki przymusu bezpośredniego tylko wtedy, gdy sprawca dopuszcza się zamachu przeciwko życiu lub zdrowiu własnemu, życiu lub zdrowiu innej osoby, bezpieczeństwu powszechnemu bądź w sposób gwałtowny niszczy lub uszkadza przedmioty znajdujące się w jego otoczeniu, a także gdy jest to konieczne dla dokonania niezbędnych czynności leczniczych, albo zapobieżenia samowolnemu oddaleniu się sprawcy z zakładu.

§2. O zastosowaniu przymusu bezpośredniego decyduje lekarz, który określa rodzaj zastosowanego środka przymusu oraz osobiście nadzoruje jego wykonanie. Jeżeli nie jest możliwe uzyskanie natychmiastowej decyzji lekarza, o zastosowaniu przymusu bezpośredniego decyduje pielęgniarz, która jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić lekarza. Każdy wypadek zastosowania przymusu bezpośredniego odnotowuje się w dokumentacji medycznej. O każdym wypadku zastosowania przymusu bezpośredniego kierownik zakładu zawiadamia sąd.

§3. Zastosowanie przymusu bezpośredniego polega na przytrzymywaniu, przymusowym zastosowaniu leków, unieruchomieniu lub izolacji.

- §4. Przed zastosowaniem przymusu bezpośredniego uprzedza się o tym osobę, wobec której środek ten ma być podjęty.
- §5. W wypadkach określonych w § 1 pogotowie ratunkowe, policja oraz straż pożarna są obowiązane do udzielenia lekarzowi lub pielęgniarce pomocy na ich żądanie.
- §6. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określa, w drodze rozporządzenia, sposób stosowania środków przymusu bezpośredniego, zwłaszcza czas ich trwania, a także szczegółowe zasady dokumentowania, mając na uwadze konieczność zachowania szczególnej ostrożności i dbałości o dobro osoby, wobec której przymus jest stosowany oraz wyboru środka przymusu najmniej uciążliwego dla tej osoby.

Art. 204b. W zakładach, o których mowa w art. 200 § 2 pkt 2 i 3 oraz w § 3 dopuszcza się kontrolowanie przedmiotów posiadanych przez sprawców oraz pomieszczeń, w których oni przebywają. Art. 116 § 4-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 204c. Osobiste kontakty sprawcy przebywającego w zakładzie, o którym mowa w art. 200 § 2 pkt 2 lub 3 albo w § 3 z osobami odwiedzającymi mogą odbywać się tylko za zgodą kierowników tych zakładów. Można odmówić udzielenia takiej zgody, w szczególności gdy kontakty osobiste sprawcy z osobami odwiedzającymi powodują wzrost ryzyka zachowań niebezpiecznych.”;

126) art. 206 otrzymuje brzmienie:

“Art. 206. §1. Do wykonania orzeczeń w części dotyczącej kosztów sądowych lub pieniężnej kary porządkowej stosuje się odpowiednio art. 44.

§2. W zakresie odraczania, rozkładania na raty i umarzania należności sądowych stosuje się odpowiednio art. 49-51, przy czym okres odroczenia wykonania albo rozłożenia na raty pieniężnej kary porządkowej nie może przekroczyć 6 miesięcy.

§3. Przepisy § 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie do wykonania orzeczenia o nawiazce na rzecz Skarbu Państwa oraz do obowiązku uiszczenia kwoty pieniężnej, stanowiącej równowartość orzeczonego przepadku, z tym, że okres odroczenia wykonania tych należności albo rozłożenia na raty nie może przekroczyć 1 roku.”;

127) w art. 208:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

“§3. Areszty śledcze mogą być tworzone jako samodzielne areszty lub jako wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych. Kilka aresztów może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby.”,

b) w § 4 po wyrazie “dyrektor” dodaje się średnik i wyrazy “wyodrębnionym oddziałem może kierować podlegający dyrektorowi kierownik”,

a) § 5 otrzymuje brzmienie:

“§ 5. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi areszty śledcze, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.”

d) dodaje się § 6 w brzmieniu:

“§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określa przeznaczenie aresztów śledczych, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich kategorii tymczasowo aresztowanych.”;

128) w art. 210 po wyrazie “regulaminu” dodaje się wyrazy “organizacyjno-porządkowego”;

129) art. 211 otrzymuje brzmienie:

“Art. 211. §1. Po przyjęciu tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego bezzwłocznie zawiadamia się o tym organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

§2. Tymczasowo aresztowany ma prawo, bezzwłocznie po osadzeniu go w areszcie śledczym, zawiadomić o miejscu swojego pobytu osobę najbliższą albo inną osobę, stowarzyszenie, organizację lub instytucję, a także swojego obrońcę. Tymczasowo aresztowany cudzoziemiec ma ponadto prawo powiadomić właściwy urząd konsularny, a w razie braku takiego urzędu - właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne.

§3. Tymczasowo aresztowanego zwalnia się w dniu, w którym upływa termin zastosowania tymczasowego aresztowania.

§4. Bezpośrednio przed zwolnieniem z aresztu śledczego tymczasowo aresztowanemu udziela się stosownych informacji



mających na celu przygotowanie go do życia po zwolnieniu, w tym także o zakresie pomocy postpenitencjarnej oraz o instytucjach i organach udzielających tej pomocy.

- §5. Administracja aresztu śledczego jest obowiązana udzielić zwalnianemu pomocy w udaniu się do miejsca zameldowania lub miejsca zamieszkania albo publicznego zakładu opieki zdrowotnej.
- §6. Wykonywanie tymczasowego aresztowania ustaje po rozpoczęciu wykonywania środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 94 § 1 i art. 96 § 1 Kodeksu karnego.
- §7. W wypadku skierowania do wykonania orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego, wymienionego w § 6 wobec osoby tymczasowo aresztowanej także w innej sprawie, wykonanie tego środka następuje po uchyleniu w tej sprawie tymczasowego aresztowania.”;

130) w art. 212 w § 1 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

“Przy rozmieszczaniu tymczasowo aresztowanego w oddziale i celi mieszkalnej bierze się pod uwagę, w szczególności:

- 1) konieczność oddzielenia tymczasowo aresztowanych od skazanych, a także tymczasowo aresztowanych funkcjonariuszy organów powołanych do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, pracowników organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania od pozostałych tymczasowo aresztowanych,
- 2) potrzebę zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w areszcie śledczym,
- 3) zalecenia lekarskie, psychologiczne i rehabilitacyjne,
- 4) potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród tymczasowo aresztowanych,
- 5) konieczność zapobiegania samoagresji i popełnianiu przestępstw podczas tymczasowego aresztowania.”;

131) po art. 212 dodaje się art. 212a oraz 212b w brzmieniu:

“Art. 212a. §1. Komisja penitencjarna kwalifikuje tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu oraz dokonuje, co najmniej raz na trzy miesiące, weryfikacji

decyzji w tym przedmiocie. O podjętych decyzjach zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje oraz sędziego penitencjarnego.

§2. Tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w § 1, osadza się w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego w warunkach zapewniających ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego aresztu. Przepisy art. 88a oraz art. 88b pkt 1-7, 9 i 10 stosuje się odpowiednio.

Art. 212b. §1. Tymczasowo aresztowanego poddaje się badaniom osobopoznawczym, w zakresie niezbędnym dla zapobiegania wzajemnej demoralizacji tymczasowo aresztowanych oraz zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w areszcie. Jeżeli konieczne jest przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, dokonuje się ich na zasadach określonych w art. 83 § 1 i 2 oraz w art. 84 § 3.

§2. O zarządzeniu badań psychiatrycznych zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.”;

132) w art. 213 wyrazy “organ stosujący tymczasowe aresztowanie lub” skreśla się;

133) w art. 215 po wyrazach “będącym adwokatem” dodaje się wyrazy “albo radcą prawnym”;

134) w art. 216 w § 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“Tymczasowo aresztowany nie może posiadać środków łączności, urządzeń technicznych służących do rejestrowania i odtwarzania informacji, sprzętu komputerowego, a także, poza depozytem, przedmiotów i dokumentów, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego.”;

135) po art. 216 dodaje się art. 216a w brzmieniu:

“Art. 216a. §1. W czasie przeprowadzania czynności procesowych, transportowania oraz w innych uzasadnionych wypadkach, tymczasowo aresztowany korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że są one nieodpowiednie ze względu na porę roku lub zniszczone albo jeżeli przemawiają przeciwko temu względny bezpieczeństwa lub organ dysponujący zarządzi inaczej.

§2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do tymczasowo aresztowanego żołnierza służby czynnej. W czasie czynności

procesowych występuje on w umundurowaniu, z oznakami posiadanych stopni wojskowych, a jeżeli nie posiada właściwego umundurowania, korzysta z innej własnej odzieży, bielizny i obuwia.”;

136) art. 217 otrzymuje brzmienie:

“Art. 217. §1. Tymczasowo aresztowany może uzyskać widzenie po wydaniu zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji pozostaje. W przypadku, gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, wymagana jest zgoda na widzenie każdego z nich, chyba że organy te zarządzają inaczej.

§2. Widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza Służby Więziennej w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt tymczasowo aresztowanego z osobą odwiedzającą.

§ 3. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może zezwolić na udzielenie widzenia w sposób inny niż określony w § 2.

§4. W razie udzielenia widzenia w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt tymczasowo aresztowanego z osobą odwiedzającą, tymczasowo aresztowany może spożywać artykuły żywnościowe i napoje zakupione przez osoby odwiedzające na terenie aresztu śledczego.

§5. W wypadku tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w art. 212a, dyrektor aresztu śledczego powiadamia organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o istnieniu poważnego niebezpieczeństwa dla osoby odwiedzającej oraz, że konieczne jest udzielenie widzenia wyłącznie w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z tymczasowo aresztowanym.

§6. Pomimo udzielenia widzenia, o którym mowa w § 4, na żądanie osoby odwiedzającej widzenia udziela się w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z tymczasowo aresztowanym.

§7. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może ograniczyć lub określić sposób korzystania przez tymczasowo aresztowanego z prawa do kontaktowania się z duchownymi świadczącymi posługi religijne lub innymi osobami, jeżeli wymaga tego konieczność zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.”;

137) po art. 217 dodaje się art. 217a-217d w brzmieniu:

“Art. 217a. §1. Korespondencja tymczasowo aresztowanego podlega zatrzymaniu, cenzurze lub nadzorowi organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, chyba że organ ten zarządzi inaczej. W przypadku, gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, jego korespondencje przesyła się temu organowi, którego postanowienie wprowadzono do wykonania jako pierwsze, chyba że organy te zarządzają inaczej.

§2. Jeżeli organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, nie zarządzi zatrzymania, cenzury lub nadzoru korespondencji tymczasowo aresztowanego, decyzje te może podjąć dyrektor aresztu śledczego, który powiadamia tymczasowo aresztowanego, sędziego penitencjarnego oraz organ do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o przyczynach jej zatrzymania, ocenzurowania lub nadzoru. Przepis art. 105 § 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 217b. §1. Korespondencję urzędową administracja aresztu śledczego bezzwłocznie doręcza lub podaje do wiadomości tymczasowo aresztowanemu, który podpisem i datą potwierdza jej odbiór lub przyjęcie jej treści do wiadomości. W razie odmowy potwierdzenia czyni się o tym wzmiankę na piśmie urzędowym lub potwierdzeniu odbioru.

§2. Tymczasowo aresztowany otrzymuje od administracji aresztu śledczego pisemne potwierdzenie odbioru wysyłanej przez niego korespondencji urzędowej.

§3. Korespondencję tymczasowo aresztowanego, w tym także korespondencję z organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczypospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka, Rzecznikiem Praw Obywatelskich oraz organami państwowymi i samorządowymi, przesyła się do adresata za pośrednictwem organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Art. 217c. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z aparatu telefonicznego oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej.

Art. 217d. Udzielenie tymczasowo aresztowanemu zezwolenia, o którym mowa w art. 141a § 1, wymaga wydania zarządzenia o zgodzie

przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.”;

138) w art. 218 § 1 wyrazy “zezwolenia organu” zastępuje się wyrazami “wydania zarządzenia o zgodzie przez organ”;

139) w art. 220 wyrazy “Z pieniędzy tymczasowo aresztowanego nie podlega egzekucji kwota do wysokości 50%” zastępuje się wyrazami “Ze środków finansowych otrzymywanych przez tymczasowo aresztowanego nie podlega egzekucji kwota do wysokości połowy”;

140) art. 221 otrzymuje brzmienie:

“Art. 221. §1. Tymczasowo aresztowanemu wyróżniającemu się przestrzeganiem porządku wewnętrznego w areszcie śledczym oraz zasad określonych w regulaminie wykonywania tymczasowego aresztowania mogą być przyznawane nagrody.

§2. Nagrodami są:

- 1) zezwolenie na indywidualny wystrój celi mieszkalnej,
- 2) dodatkowy lub dłuższy spacer,
- 3) zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej lub otrzymanie paczki przekraczającej dopuszczalny ciężar,
- 4) indywidualne odstępstwo od porządku wewnętrznego aresztu śledczego, w zakresie ustalonym przez dyrektora aresztu śledczego,
- 5) zezwolenie na częstsze branie udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, sportowych lub wychowania fizycznego,
- 6) zezwolenie na dłuższe widzenie,
- 7) zezwolenie na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w areszcie śledczym,
- 8) zatarcie wszystkich lub niektórych kar dyscyplinarnych,
- 9) nagroda rzeczowa lub pieniężna.”;

141) po art. 221 dodaje się art. 221a w brzmieniu:

“Art. 221a. Poruszanie się tymczasowo aresztowanych po terenie aresztu śledczego, nauczanie i zatrudnienie, bezpośrednie uczestniczenie w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauczaniu religii oraz korzystanie z widzeń, spacerów, kąpieli, zajęć kulturalno-oświatowych, sportowych i wychowania fizycznego, a także ich udział w czynnościach procesowych, odbywa się z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego.”;

142) w art. 222:

a) w § 1 wyraz “umyślne” zastępuje się wyrazem “zawinione”,

b) w § 2 dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

“6) pozbawienie prawa do udziału w niektórych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych, z wyjątkiem korzystania z książek i prasy, na okres do 1 miesiąca,

7) pozbawienie prawa dokonywania zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w areszcie śledczym, na okres do 1 miesiąca.”;

143) po art. 222 dodaje się art. 222a w brzmieniu:

“Art. 222a. §1. Decyzja o ukaraniu karą dyscyplinarną zawiera określenie przekroczenia popełnionego przez tymczasowo aresztowanego.

§2. Decyzję o ukaraniu, uchyleniu, darowaniu, odroczeniu, zamianie, zawieszeniu lub przerwaniu kary dyscyplinarnej, a także o odstąpieniu od ukarania dyscyplinarnego sporządza się na piśmie i podaje do wiadomości tymczasowo aresztowanemu.

§3. Jeżeli w okresie zawieszenia wykonania kary dyscyplinarnej tymczasowo aresztowany dopuścił się ponownie przekroczenia, zawieszona kara ulega wykonaniu, chyba że dyrektor aresztu śledczego postanowi inaczej.

§4. Przed wymierzeniem kar dyscyplinarnych określonych w art. 222 § 2 pkt 2 i 3, tymczasowo aresztowanemu, któremu ze względu na stan zdrowia zezwolono na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych lub otrzymywanie paczek o większym ciężarze albo korzystającemu z diety, zasięga się opinii lekarza.”;

144) w art. 223:

a) §2 otrzymuje brzmienie:

“§2. W stosunku do tymczasowo aresztowanego przeniesionego na podstawie §1 do zakładu karnego, stosuje się przepisy o wykonywaniu tymczasowego aresztowania, chyba że wyraził on zgodę na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności.”

b) dodaje się § 3-5 w brzmieniu:

“§3. Tymczasowo aresztowanego, skazanego wyrokiem sądu pierwszej instancji, w stosunku do którego sąd nie sprzeciwił się przeniesieniu do zakładu karnego, a tymczasowo aresztowany wyraził zgodę na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, komisja penitencjarna klasyfikuje niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o skazaniu.

§4. Zgoda, o której mowa w § 3, powinna być potwierdzona podpisem tymczasowo aresztowanego w aktach osobowych przed podjęciem pierwszej decyzji klasyfikacyjnej.

§5. Tymczasowo aresztowanego, skazanego wyrokiem sądu pierwszej instancji, który nie wyraził zgody na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, komisja penitencjarna kwalifikuje do tymczasowo aresztowanych, którzy mogą być przeniesieni do zakładu karnego z oddziałem aresztu śledczego.”;

145) po art. 223 dodaje się art. 223a w brzmieniu:

“Art. 223a. §1. Tymczasowo aresztowany, wobec którego wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie, korzysta z uprawnień takich jak skazany, z wyjątkiem: widzeń, korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej, posiadania przedmiotów w celi, świadczenia opieki lekarskiej, powiadamiania organu dysponującego o zakwalifikowaniu do niebezpiecznych oraz o pozostaniu na leczeniu w zakładzie karnym po zwolnieniu, a także w zakresie udzielania zezwolenia, o którym mowa w art. 141a, a ponadto w innych wypadkach gdy wymaga tego konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego - w zakresie których stosuje się

przepisy niniejszego kodeksu dotyczące tymczasowo aresztowanych.

- §2. Tymczasowo aresztowany, o którym mowa w § 1, nie korzysta z przepustek wymienionych w art. 91 pkt 7 i art. 92 pkt 9, nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 i 8, a także zezwolenia wymienionego w art. 165 § 2.
- §3. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może zarządzić stosowanie wobec tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w § 1, również innych przepisów dotyczących tymczasowo aresztowanych.”;

146) w art. 228 § 2 otrzymuje brzmienie:

“§ 2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, regulamin organizacyjno-porzadkowy wykonywania kary określonej w art. 323 § 4 Kodeksu karnego, uwzględniając w szczególności zasady wykonywania tej kary wobec osób podlegających służbie wojskowej.”;

147) art. 242 otrzymuje brzmienie:

“Art. 242. §1. Jeżeli w części ogólnej niniejszego kodeksu używa się określenia “skazany”, odpowiednie przepisy mają zastosowanie także do tymczasowo aresztowanego.

§2. Jeżeli niniejszy kodeks używa w znaczeniu ogólnym określenia “oskarżony”, należy przez to rozumieć również podejrzanego.

§3. Jeżeli niniejszy kodeks używa w znaczeniu ogólnym określenia “kara pozbawienia wolności”, należy przez to rozumieć również zastępczą karę pozbawienia wolności, karę aresztu wojskowego, zasadniczą lub zastępczą karę aresztu, karę porządkową oraz środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności chyba że ustawa stanowi inaczej.

§4. Określenie “sąd” bez bliższego sprecyzowania oznacza sąd powszechny lub wojskowy, który wydał wyrok w pierwszej instancji, z tym zastrzeżeniem, że art. 6 § 1, art. 7, 8 § 2, art. 10, 13 i 15 oraz art. 18-24 stosuje się odpowiednio do sądu penitencjarnego lub innego sądu właściwego na podstawie niniejszego kodeksu.

§5. Użyte w niniejszym kodeksie określenie “przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracowników” oznacza przeciętne wynagrodzenie miesięczne w poprzednim kwartale, obowiązujące od pierwszego dnia następnego miesiąca po



ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej “Monitor Polski” do celów emerytalno-rentowych.

- §6. Przez pojęcie nadzoru nad korespondencją rozumie się kontrolę jej zawartości.
- §7. Przez pojęcie cenzury korespondencji, rozumie się zapoznawanie się z treścią pisma oraz usunięcie części tekstu lub uczynienie go nieczytelnym.
- §8. Przez pojęcie zatrzymania korespondencji, rozumie się nie przekazanie jej adresatowi i dołączenie do akt osobowych skazanego.
- §9. Przez pojęcie nadzoru nad widzeniem, rozumie się zapewnienie porządku w czasie jego trwania.
- §10. Przez pojęcie kontroli rozmowy w trakcie widzenia lub telefonicznej, rozumie się zapoznawanie się z jej treścią oraz możliwość jej przerwania.
- §11. Kontrola paczki oznacza sprawdzanie jej zawartości.
- §12. Użyte w niniejszym kodeksie określenia “kościół”, “inny związek wyznaniowy” należy rozumieć jako kościół, inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej.
- §13. Przez użyte w art. 91 pkt 7, art. 92 pkt 9 oraz w art. 139 § 3 i 4 określenie “w roku” należy rozumieć okres 12 miesięcy poprzedzających dzień rozpoczęcia korzystania z kolejnej przepustki lub zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego.
- §14. Przez użyte w niniejszym kodeksie określenia “zakład pracy” i “podmiot”, należy rozumieć pracodawcę jako jednostkę organizacyjną zatrudniającą pracowników.
- § 15. Przez pojęcie wynagrodzenia przypadającego skazanemu rozumie się kwotę, pozostałą po dokonaniu potrąceń z wynagrodzenia przysługującego składek na ubezpieczenie społeczne i kwoty na fundusz pomocy postpenitencjarnej, stanowiącą podstawę do naliczenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych.”;

148) art. 248 § 2 otrzymuje brzmienie:

“§ 2. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, uwzględniając w szczególności tryb postępowania

Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, dyrektorów okręgowych oraz dyrektorów zakładów karnych i aresztów śledczych w zakresie zawiadamiania o przekroczonej pojemności odpowiednio w skali kraju, obszaru działania okręgowego inspektoratu oraz zakładu karnego i aresztu śledczego, tryb postępowania dyrektorów zakładów karnych i aresztów śledczych w zakresie organizowania dodatkowych miejsc zakwaterowania, a także tryb postępowania organów prokuratury i sądownictwa w przypadku przeludnienia zakładów karnych i aresztów śledczych ponad ustaloną pojemność w skali kraju.”

149) art. 249 otrzymuje brzmienie:

Art. 249. § 1. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary pozbawienia wolności i regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania tymczasowego aresztowania, uwzględniając w szczególności organizację przyjęć do zakładów karnych i aresztów śledczych i zasady rozmieszczania osadzonych w celach mieszkalnych, porządek wewnętrzny zakładów karnych i aresztów śledczych, organizację przyjmowania korespondencji i zasady widzeń w zakładach karnych i aresztach śledczych, warunki opieki zdrowotnej i bytowej w zakładach karnych i aresztach śledczych a także zagadnienia związane z przygotowaniem skazanych i tymczasowo aresztowanych do ich zwolnienia z zakładu karnego i aresztu śledczego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary aresztu wojskowego, uwzględniając w szczególności organizację przyjęć tych osób do zakładu karnego, zasady rozmieszczania skazanych żołnierzy w celach mieszkalnych, zasady udziału organów wyznaczonych przez Ministra Obrony Narodowej w procesie resocjalizacji skazanych żołnierzy oraz metody oddziaływania na skazanego uwzględniające zasady pełnienia służby wojskowej.

§3. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposoby prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, mając na względzie zwłaszcza ich organizację, warunki, zasady i formy oraz sposób dokumentowania prowadzonych oddziaływań,
- 2) warunki bytowe osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, mając na uwadze zapewnienie osadzonym odzieży, bielizny, obuwia, środków higieny oraz środków konserwacji, a także wyposażenie pomieszczeń w podstawowy sprzęt kwaterunkowy,
- 3) sposoby załatwiania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, biorąc w

szczegółności pod uwagę zasady i tryb przyjmowania i rozpoznawania wniosków, skarg i próśb, a także ich ewidencję i dokumentowanie,

- 4) sposoby ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, mając na względzie formy organizacyjne ochrony tych jednostek, obowiązki funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz przywieziennych zakładów pracy, realizowane przez nich przedsięwzięcia, działania ochronne i czynności profilaktyczne, postępowanie ze skazanymi, tymczasowo aresztowanymi i ukaranymi, a także warunki wstępu na teren zakładów karnych i aresztów śledczych osób nie będących funkcjonariuszami lub pracownikami Służby Więziennej albo pracownikami przywieziennych zakładów pracy oraz ochronę skazanych i tymczasowo aresztowanych w czasie ich konwojowania przez funkcjonariuszy Służby Więziennej,
- 5) sposoby obrony zakładów karnych i aresztów śledczych w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz innych jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, pracowników przywieziennych zakładów pracy oraz osadzonych, w wyniku klęsk żywiołowych, a także zagrożeń dla ludzi i środowiska w sytuacjach stanów nadzwyczajnych.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze zarządzenia:

- 1) czynności administracyjne i rozliczenia finansowe związane z prowadzeniem depozytu przedmiotów wartościowych i środków pieniężnych osób pozbawionych wolności, uwzględniając w szczególności ewidencjonowanie zdeponowanych środków i przedmiotów, czynności związane z ich przyjmowaniem, przechowywaniem i wydawaniem, w tym gromadzeniem środków pieniężnych na książeczkach oszczędnościowych, tryb przekazywania zdeponowanych środków i przedmiotów między jednostkami organizacyjnymi, czynności związane z rozliczeniem należności za pracę osadzonych, tryb dokonywania zakupów przez osadzonych oraz dokumentowanie tych czynności,
- 2) czynności administracyjne związane z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności, uwzględniając w szczególności zasady: rejonizacji osadzania w zakładach karnych i aresztach śledczych, przyjmowania, rozmieszczania i

zwalniania osadzonych, obliczania okresu wykonywania kary i środka przymusu, wydawanie osadzonych do udziału w czynnościach procesowych oraz postępowania z ich korespondencją, a także dokumentowanie tych czynności,

- 3) tryb przeprowadzania kontroli jednostek organizacyjnych Służby Więziennej z uwzględnieniem rodzajów kontroli, jej zakresu i częstotliwości, kompetencji do prowadzenia kontroli, sposobu jej przeprowadzania i dokumentowania jej przebiegu, a także sposobu ustalania i przekazywania zainteresowanym wyników kontroli,

§5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej może określić, w drodze zarządzenia:

- 1) organizację ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej,
- 2) szczegółowe zasady prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej, oraz zakresy czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych,
- 3) organizację służby zdrowia w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej,
- 4) zakres i formy prowadzenia ewidencji osób pozbawionych wolności przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej.”

150) art. 250 skreśla się.

### **Art. 2.**

W ustawie z dnia 14 grudnia 1994r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2001 Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475, Nr 89, poz. 973)) w art. 23 w ust. 1 w pkt 2 lit. e otrzymuje brzmienie:

“e) wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy stanowiła kwota co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia”.

### **Art. 3.**

Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również przy wykonywaniu orzeczeń, które stały się wykonalne przed dniem jej wejścia w życie.

**Art. 4.**

Czynności procesowe w zakresie postępowania wykonawczego i inne czynności wykonawcze, dokonane przed wejściem w życie niniejszej ustawy z zachowaniem przepisów dotychczasowych, są skuteczne.

**Art. 5.**

W razie wątpliwości, czy stosować prawo dotychczasowe czy przepisy niniejszej ustawy, stosuje się tę ustawę.

**Art. 6.**

Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc przepisy wydane przed wejściem jej w życie, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

**Art. 7.**

Ustawa wchodzi w życie w dniu 1 sierpnia 2002 r.

## UZASADNIENIE

*Ogólne założenia, które stały się podstawą konstrukcji Kodeksu karnego wykonawczego są słuszne i sprawdziły się w praktyce. Trzeba tu wskazać zwłaszcza te przepisy, które upodmiotawiają pozycję skazanego w postępowaniu wykonawczym, wprowadzają nadrzędną rolę sądu w tym postępowaniu, poddają kontroli wszystkie zapadające w nim decyzje, wprowadzają w szerokim zakresie do postępowania wykonawczego podstawowe zasady procesu karnego, w bardzo istotnym zakresie rozbudowują możliwości indywidualizacji wykonywania kar i innych środków penalnych oraz przewidują racjonalne zasady modyfikacji orzeczeń podlegających wykonaniu, wprowadzają standardy europejskie, gdy chodzi o traktowanie skazanych.*

Obecnie jednak istnieje oczywista potrzeba dostosowania szeregu unormowań tego Kodeksu do wymogów Konstytucji. Trzeba także uwzględnić nowe rozwiązania ustawowe w innych dziedzinach, jak choćby w zakresie ochrony zdrowia czy edukacji.

Równocześnie pojawia się konieczność zmiany szeregu przepisów dotyczących kwestii szczegółowych. Zachodzi również potrzeba ustawodawczej reakcji na nowe zjawiska i problemy dotyczące przestępczości i wykonywania kar. Wreszcie praktyka wykazała nietrafność pewnych rozwiązań, które przed ich wprowadzeniem zdawały się dobrze rokować.

Przede wszystkim, w związku z wymogami Konstytucji RP (art. 31 ust. 3), konieczne stało się rozbudowanie unormowań Kodeksu, dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności, tymczasowego aresztowania i środków zabezpieczających związanych z umieszczeniem sprawcy w zakładzie zamkniętym. Skoro “ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie”, należy m. in. przenieść całą grupę przepisów z rozporządzeń, w tym głównie regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności i odpowiednio z regulaminu wykonywania tymczasowego aresztowania, do Kodeksu. Status osoby pozbawionej wolności musi być szczegółowo unormowany przepisami rangi ustawy i w tym kierunku zmierza wiele z proponowanych zmian.

Wobec tego znika racja bytu dla tradycyjnie pojmowanych regulaminów “więziennych” (t.j. regulaminów wykonywania kary pozbawienia wolności, tymczasowego aresztowania i kary aresztu wojskowego). Dlatego też proponuje się zastąpienie pojęcia “regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności” (ewentualnie aresztu wojskowego, i odpowiednio tymczasowego aresztowania)

pojęciem “regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności” (aresztu wojskowego, tymczasowego aresztowania). Z tego wynikają odpowiednie zmiany w art. 249 § 1 i 2 i w innych przepisach.

Konstytucja RP w art. 92 formułuje wymagania, które muszą być spełnione przez zawarte w ustawie upoważnienia do wydawania rozporządzeń. Pociąga to konieczność nowego zredagowania odpowiednich przepisów Kodeksu.

Liczną grupę przepisów, których zmianę zaproponowano, stanowią przepisy dotknięte wadami natury redakcyjnej, rzadziej logicznej. Ich zmiana nie będzie jednak tylko zabiegiem formalnym. Nieprecyzyjne lub wadliwe brzmienie szeregu z nich wywoływało wątpliwości, które prowadziły do nieprawidłowej albo rozbieżnej interpretacji, a w konsekwencji - do błędnego stosowania.

***Inne propozycje zmian wynikają z konieczności uregulowania w Kodeksie karnym wykonawczym szeregu kwestii, które nie zostały uregulowane (i brak ten utrudnia stosowanie poszczególnych instytucji). Zdarzają się też przypadki dwukrotnego regulowania w Kodeksie tych samych kwestii, co wymaga odpowiedniego skorygowania.***

### *Część ogólna*

Istniejące na gruncie dotychczasowego art. 6 § 1 zróżnicowanie sformułowań określających status w postępowaniu wykonawczym skazanego, który według art. 6 § 1 bierze w nim udział “w charakterze strony” i prokuratora, który według art. 21 “jest stroną” w postępowaniu przed sądem, uzasadnia proponowaną zmianę tego przepisu. Zróżnicowanie to może bowiem nasuwać błędny wniosek o innym statusie każdego z tych podmiotów w sądowym postępowaniu wykonawczym.

Potrzebę pozostawiania bez rozpoznania ponawianych, a opartych na tych samych podstawach faktycznych, wniosków, skarg i próśb skazanych sygnalizuje praktyka, a przede wszystkim Służba Więzienna (projektowany art. 6 § 3). Rozwiązanie to może jednak, bez szkody dla ochrony praw skazanego, uprościć postępowanie także innych organów wykonujących orzeczenia.

Sprecyzowania wymaga określona w art. 7 § 2 zdanie drugie właściwość sądu penitencjarnego do rozpoznawania skarg. Aktualne brzmienie tego przepisu może bowiem prowadzić do wniosku, że sąd penitencjarny jest właściwy zawsze wtedy, gdy skazany odbywa karę pozbawienia wolności, bez względu na to, co jest przedmiotem

skargi skazanego, a więc również bez względu na to, czy związana jest ona z odbywaniem kary pozbawienia wolności oraz niezależnie od tego, na decyzje jakiego organu została wniesiona. Mogłoby się więc zdarzyć, że według takiego rozumienia omawianego przepisu sąd penitencjarny byłby właściwy do rozpoznania np. skargi na decyzję sądowego kuratora zawodowego wydaną w sprawie, w której skierowana jest do wykonania kara ograniczenia wolności, a skazany aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie. Takie rozumienie art. 7 § 2 zdanie drugie jest zbyt szerokie, chociaż dopuszczalne z uwagi na jego nieprecyzyjne dotychczasowe brzmienie. Dlatego też przepisowi temu proponuje się nadać nowe brzmienie. Podobny charakter mają proponowane zmiany art. 13 § 3 i art. 34.

Dotychczasowe brzmienie art. 7 § 3 zdanie pierwsze nie zapewniało skazanemu pełnej realizacji prawa do obrony przed niezgodną z prawem decyzją. Należało więc doprecyzować w tym przepisie, że decyzja ta wymaga uzasadnienia a jej odpis wraz z uzasadnieniem podawany jest do wiadomości skazanemu wraz z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie zaskarżenia.

Pominięcie w art. 8 § 1, art. 19 § 1 i art. 22 § 1 “pełnomocnika”, z którego pomocy skazany może korzystać w postępowaniu przed sądem wydaje się uzasadnione, skoro z żadnego przepisu Kodeksu nie wynika, kiedy skazany może ustanowić pełnomocnika a kiedy obrońcę. Z drugiej strony wiadomo, że pełnomocnik skazanego, będący adwokatem (art. 8 § 3), to nikt inny niż obrońca.

W art. 8 § 3 dodaje się szczegółowe unormowanie podstaw i trybu nadzoru nad korespondencją skazanego z obrońcą.

W praktyce regułą jest stosowanie wobec osób tymczasowo aresztowanych oraz skazanych wyrokiem sądu pierwszej instancji przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Dlatego też informacje o skazanym potrzebne są administracji jednostek penitencjarnych niezwłocznie po wydaniu takiego wyroku.

W tym kierunku zmierza proponowane w art. 11 uregulowanie, że sąd pierwszej instancji po wydaniu wyroku skazującego przesyła dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego posiadane w sprawie informacje dotyczące osoby skazanego, odpisy orzeczeń i opinii lekarskich i psychologicznych (a na wniosek dyrektora zakładu lub aresztu - również akta sądowe).



Wykładnia językowa art. 13 § 3, a zwłaszcza zawartej w nim dyrektywy, iż na postanowienie w przedmiocie określonym w § 1 przysługuje zażalenie organowi wykonującemu orzeczenie, może prowadzić do wniosku, że zażalenie takie przysługuje m. in. sądowi, sądowi penitencjarnemu, prezesowi sądu, upoważnionemu sędziemu i sędziemu penitencjarnemu. Takie stanowisko wynika z niewłaściwego brzmienia omawianego przepisu i jest oczywiście niesłuszne. Stąd też proponowane w tym przepisie ograniczenie kręgu organów postępowania wykonawczego uprawnionych do składania zażaleń w przedmiocie określonym w art. 13 § 1 lub § 2, wyłącznie do organów wymienionych w art. 2 pkt 5-10.

Proponowana zmiana art. 20 § 2 ma na celu wyeliminowanie wątpliwości, które dały już podstawę do rozbieżności w literaturze i orzecznictwie. Z proponowanego brzmienia tego przepisu wynika w sposób nie budzący już żadnych wątpliwości, że w razie nie przychylenia się do zażalenia sąd nie wydaje postanowienia, zaś przed przekazaniem zażalenia wraz z aktami sprawy do sądu wyższej instancji nie wyznacza się posiedzenia.

Proponowane wprowadzenie w art. 22 § 1 (zdanie pierwsze) sądowego kuratora zawodowego jako organu biorącego udział w posiedzeniach sądu ma na celu zsynchronizowanie tego przepisu z art. 173 § 2, który zawiera katalog uprawnień zawodowego kuratora sądowego w postępowaniu wykonawczym.

Rozszerzenie możliwości odbywania posiedzeń sądu w zakładzie karnym pozwoli w praktyce na szerszy niż dotychczas udział skazanych pozbawionych wolności w posiedzeniach sądu (projektowane brzmienie art. 23 § 3).

Proponowane zmiany art. 25 wynikają z nowego ujęcia w Kodeksie karnym środka karnego “przypadku” (obecnie “przypadku przedmiotów” - art. 39 Kodeksu karnego) oraz z dążenia do gwarantowania pokrzywdzonemu zaspokojenia roszczeń o naprawienie szkody i zadośćuczynienie.

W dotychczasowym art. 34 zwraca uwagę brak precyzji i pełnej zgodności tego przepisu z innymi, odnoszącymi się do nadzoru penitencjarnego. Zbyt obszerny przedmiotowo wydaje się określony w art. 34 § 1 zakres uprawnień sędziego penitencjarnego do uchylania sprzecznych z prawem decyzji sądowego kuratora zawodowego. Zasadne wydaje się więc ograniczenie tych uprawnień sędziego

penitencjarnego do decyzji sądowego kuratora zawodowego wyłącznie w sprawach należących do sądu penitencjarnego, a więc związanych z udzieleniem przerwy (w przypadku zastosowania art. 153 § 4), warunkowego zwolnienia oraz w przypadkach wskazanych w art. 164 § 1 i art. 167. Należało też dokładnie określić, komu przysługuje skarga określona w tym przepisie oraz sprecyzować właściwość miejscową sądu penitencjarnego uprawnionego do jej rozpoznania (proponowane brzmienie art. 34 § 2).

Proponowany nowy art. 34 § 4 normuje tryb postępowania sędziego penitencjarnego w przypadku stwierdzenia niezgodnego z prawem pozbawienia wolności. Jest to instytucja bardzo potrzebna, ze względu na jej znaczenie dla ochrony praw jednostki.

Proponuje się wprowadzić nowe zasady tworzenia funduszu pomocy postpenitencjarnej. Przychodami tego funduszu byłyby środki pochodzące z potrąceń w wysokości nie, jak dotychczas 10% lecz 20% wynagrodzenia za pracę skazanych oraz uzyskane w wyniku wykonania kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 143 § 1 pkt 7, a także środki pochodzące z dotacji, darowizn, zbiórek i innych źródeł. Proponowane zmiany mają ścisły związek ze zmianami przepisów dotyczących wynagradzania skazanych za pracę (art. 123 i 125). Przewiduje się, że wprowadzenie nowych zasad pozwoli na utrzymanie funduszu pomocy postpenitencjarnej na dotychczasowym poziomie (projektowane nowe brzmienie art. 43 § 1).

Pozostałe propozycje zmian przepisów części ogólnej Kodeksu mają charakter redakcyjny. Ich uwzględnienie uczyni te przepisy precyzyjnymi.

## **Część szczególna**

*Pośród przepisów normujących wykonywanie grzywny proponuje się zmienić te z nich, które odnoszą się zwłaszcza do pracy społecznie użytecznej. Ta zastępcza forma wykonania grzywny ma stanowić dla skazanego dolegliwość pozostającą w proporcji do wymiaru grzywny orzeczonej w wyroku. To samo dotyczy ilości godzin pracy w miesiącu. Pozostawiona sądowni w oparciu o dotychczasowy art. 45 swoboda w kształtowaniu wymiaru pracy społecznie użytecznej nie realizuje wymogu zachowania wspomnianych proporcji, może zatem przekształcić się w dowolność, zniekształcającą stopień dolegliwości kary wynikający z treści wyroku. Dlatego też proponuje się wprowadzenie do Kodeksu kryteriów*

*obiektywnych zamiany grzywny na pracę społecznie użyteczną oraz wskazań, jakimi sąd powinien kierować się ustalając wymiar godzin pracy w stosunku miesięcznym (projektowane nowe brzmienie art. 45 § 1).*

*Konieczne jest też uzupełnienie art 45 i art. 46 o określenie zasad zamiany na pracę społecznie użyteczną oraz na karę pozbawienia wolności grzywny orzeczonej kwotowo. Obecna treść art. 45 i art. 46 nie pozwala na taką zamianę, pozwolą zaś na to projektowane art. 45 § 3 i art. 46 § 4. Brak takich uregulowań okazał się istotnym uchybieniem Kodeksu.*

Proponowana zmiana art. 47 § 1 ma na celu uproszczenie i przyspieszenie - z oczywistą korzyścią dla skazanego - zmniejszenia kary zastępczej w przypadku częściowego uiszczenia grzywny po orzeczeniu tej kary. Proponuje się, aby następowało to zarządzeniem sędziego. W oparciu o dotychczasowe przepisy, każde zmniejszenie kary zastępczej wymaga postanowienia sądu, a więc długotrwałej procedury. Ta zaś powoduje często, że skazany pomimo uregulowania grzywny przebywa nadal w zakładzie karnym, nierzadko aż do końca wykonania orzeczonej kary zastępczej.

Pozostałe propozycje zmian w przepisów dotyczących wykonywania kary grzywny mają charakter redakcyjny.

Proponowane zmiany przepisów dotyczących wykonywania kary ograniczenia wolności są konieczne przede wszystkim w świetle doświadczeń praktyki. Obecnie ten fragment Kodeksu, czyli Rozdział IX, obciążony jest wieloma mankamentami, do których należy zaliczyć zwłaszcza niespójność pomiędzy przepisami zawartymi w tym rozdziale a odnośnymi przepisami Kodeksu karnego, niemal całkowite pominięcie zasad wykonywania kary ograniczenia wolności orzeczonej na podstawie art. 35 § 2 Kodeksu karnego, parokrotne uregulowanie w różnych przepisach tych samych kwestii, w końcu usterki natury redakcyjnej.

Nowe brzmienie art. 53 § 1 lepiej oddaje cele wykonywania kary w obu jej postaciach (art. 35 § 1 i 2 Kodeksu karnego).

Proponowane zmiany w art. 56 § 1 i 3 uwzględniają nowy stan prawny w dziedzinie zakładów komunalnych, których organem założycielskim są organa samorządu terytorialnego. Uzupełnienie w art. 56 § 2 likwiduje lukę, która dała o sobie znać w praktyce.

W art. 57 i w art. 65 § 6 statuuje się tak zwany “względnie obligatoryjny” udział kuratora sądowego w posiedzeniu sądu (obecnie art. 65 § 6 przewiduje bezwzględny obowiązek w tym przedmiocie, co w praktyce powoduje czasami niepotrzebne trudności).

Proponowany art. 57a precyzuje, jak należy określać rozpoczęcie odbywania kary ograniczenia wolności w obu jej postaciach (art. 35 § 1 i art. 35 § 2 Kodeksu karnego). Art. 59 § 1 nakłada na sąd obowiązek określania zasad dokonywania potrąceń, a więc wskazania z jakich składników wynagrodzenia mogą być one dokonywane oraz w jaki sposób należy ich dokonywać, natomiast proponowane brzmienie art. 61 § 1 eliminuje oczywistą niespójność pomiędzy treścią art. 61 § 1 a art. 36 § 2 Kodeksu karnego.

Z kolei, proponowane brzmienie art. 61 § 2 pozwoli sądowi modyfikować karę ograniczenia wolności orzeczoną również na podstawie art. 35 § 2 Kodeksu karnego. Podobnie w przypadku zmiany w art. 64, która sprowadza się do tego, że uznanie kary za wykonaną w całości lub w części będzie dotyczyło też kary ograniczenia wolności orzeczonej na podstawie art. 35 § 2 Kodeksu karnego.

Proponowany art. 63a pozwoli na modyfikację obowiązku wykonywania pracy (określonego w art. 35 § 1 i 2 Kodeksu karnego); potrzebę takiej elastyczności ukazała praktyka.

***Pozostałe proponowane zmiany tego fragmentu Kodeksu mają charakter porządkujący, likwidują bowiem powtórzenia i precyzują brzmienie przepisów.***

Wykonywaniu kary pozbawienia wolności poświęcony jest obszerny, bo liczący 101 artykułów, Rozdział X Kodeksu. Proponuje się wprowadzenie szeregu zmian w przepisach o różnym charakterze i różnych przyczynach. W większości jednak polegają one na przeniesieniu odpowiednich przepisów z regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności do Kodeksu (aby spełnić wymagania Konstytucji - o czym wyżej).

W art. 72 § 4 utrzymuje się zasadę, iż Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi zakłady karne w drodze zarządzenia. Proponuje się natomiast (art. 74 § 4a), aby przeznaczenie zakładów karnych określał Dyrektor Generalny Służby Więziennej, co -

nie uchybiając prawom skazanych - pozwoli na uproszczenie procedury określania (i tym samym zmiany) przeznaczenia zakładów.

Proponowane uzupełnienie art. 74 § 1 sprowadza się do upoważnienia komisji penitencjarnej do dokonania zmiany określonego w wyroku rodzaju i typu zakładu karnego oraz systemu terapeutycznego wykonywania kary w wypadkach oczywistych a drastycznych uchybień, popełnionych przez skazanego.

W art. 76 uzupełnia się katalog zadań komisji penitencjarnej głównie poprzez przeniesienie odpowiednich unormowań z regulaminu wykonywania kary.

Dodane do art. 79 § 1 (zdanie drugie) zawiera ważne z praktycznego punktu widzenia unormowanie, które uprości i ułatwi doprowadzanie skazanych do zakładów karnych (obecnie skazani czasami - po otrzymaniu wezwania - starają się unikać doprowadzenia).

Proponowane art. 79a i 79b stanowią przeniesienie do Kodeksu unormowań zawartych w regulaminie wykonywania kary, a dotyczą procedury przyjmowania do zakładu karnego.

Zmiana art. 82 § 2 polega na dodaniu pkt 6, 7, 8, uzupełniających kryteria klasyfikacyjne.

W art. 84 § 1 proponuje się zasadniczą zmianę. Zgodnie z obecnym brzmieniem tego przepisu w zakładzie karnym dla młodocianych odbywają karę skazani, którzy nie ukończyli 24 roku życia. Taka granica wieku powoduje, iż w grupie - bardzo licznej - młodocianych znajdują się osoby w różnym wieku, o rozmaitej przeszłości kryminalnej (w tym z jednej strony faktyczni recydywiści, a z drugiej - młodzi, pierwszy raz karani), o odmiennych potrzebach życiowych, wychowawczych, itp. W praktyce stwarza to trudności w należytej pracy penitencjarnej.

Nowe brzmienie art. 88 przynosi nowe unormowania (częściowo przejęte z regulaminu wykonywania kary), dotyczące kryteriów osadzania skazanych w poszczególnych typach zakładów, w tym kryteria umieszczania skazanych w zakładzie typu zamkniętego.

Kryteria osadzania skazanych w zakładzie typu zamkniętego zostały sprecyzowane, przy czym wiodący charakter ma tu "względ na zagrożenie społeczne

albo zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu”; jest to o tyle ważne, że zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 90 pkt 7-9 komunikowanie się ze światem zewnętrznym osadzonych w takim zakładzie podlega generalnie ingerencjom administracji w formie cenzury korespondencji i kontroli rozmów.

Proponowane art. 88a i art. 88b regulują bliżej problematykę tak zwanych “skazanych niebezpiecznych” (obecnie materia ta jest unormowana przede wszystkim w regulaminie wykonywania kary).

***Rozbudowa przepisów art. 90, 91 i 92, które charakteryzują dokładniej poszczególne typy zakładów karnych (zamknięty, półotwarty, otwarty), oraz sprecyzowanie w art. 105 podstaw i zakresu ingerencji w prawo skazanego do tajemnicy komunikowania się (komunikowania się skazanych dotyczy również nowe brzmienie art. 242 § 6-11) zmierza do wspomnianego wyżej, wymaganego przez Konstytucję, uszczegółowienia unormowań Kodeksu. Ponadto proponowane uregulowania porządkują kwestie nadzoru i kontroli nad korespondencją, widzeniami, rozmowami telefonicznymi skazanych oraz otrzymywanymi przez nich paczkami w poszczególnych typach zakładów karnych. W konsekwencji, podstawowe cechy poszczególnych typów zakładów określa ustawa, a nie, tak jak dotychczas, również regulamin wykonywania kary pozbawienia wolności.***

Przy zachowaniu dotychczasowego brzmienia art. 94 skazany na karę aresztu wojskowego będzie mógł odbywać karę tylko w dwóch typach zakładów karnych: otwartym i zamkniętym. Zaproponowana zmiana owego przepisu pozwoli skazanym na taką karę odbywać ją, pod pewnymi warunkami, także w zakładach karnych typu półotwartego.

Nowe brzmienie art. 95 § 4 usuwa wątpliwości, które pojawiają się na tle obecnego brzmienia tego przepisu (chodzi o możliwość przenoszenia młodocianego do systemu terapeutycznego).

Proponowane nowe brzmienie art. 96 szerzej określa kategorie skazanych, którzy odbywają karę w systemie terapeutycznym, m.in. obejmując wyraźnie tych skazanych, o których mowa w art. 95 § 1 Kodeksu karnego.

***W art. 99 proponuje się istotne zmiany, które porządkują zasady odbywania kary aresztu za wykroczenia i izolacyjnych środków przymusu. Obecnie przepis ten jest wadliwy; mówi o odbywaniu środków izolacyjnych “według zasad przewidzianych dla osób ukaranych karą aresztu, w pomieszczeniach do tego przeznaczonych”, choć nie istnieją***

***zasady wykonywania kary tylko dla tej grupy osadzonych; w zakładach karnych nie ma też innych pomieszczeń, niż cele mieszkalne.***

Zmiana art. 105 (wspomniana już wyżej) wynika z konieczności określenia w Kodeksie ogólnych przesłanek stosowania nadzoru i cenzury w zakresie kontaktów skazanego z rodziną i innymi osobami bliskimi, a także dostosowania do obowiązujących standardów konstytucyjnych (i europejskich) zasad, przesłanek i trybu ingerencji dyrektora zakładu karnego w te kontakty. Kwestie owe są unormowane także w innych przepisach (zob. wyżej, m.in. art. 90, art. 91, art. 92, także art. 242).

Proponuje się utrzymanie zasady, że nadzór nad widzeniami i korespondencją uzależnione są od rodzaju i typu zakładu karnego, wprowadzenie jako zasady prawa skazanego do otrzymywania paczek, sprecyzowanie uprawnień dyrektora do podejmowania decyzji o ingerencjach, “jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu karnego lub porządku publicznego”(projektowany art. 105 § 3-6).

Projektowane art. 105a i art. 105b normują bliżej warunki odbywania widzeń oraz rozmów telefonicznych (są one wzorowane na odpowiednich przepisach regulaminu wykonywania kary).

Nowe brzmienie art. 109 dotyczy wyżywienia skazanych. Proponuje się w nim rezygnację z określenia dziennej stawki żywieniowej w kaloriach i wprowadzenie zasady, iż Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wartość dziennej normy żywieniowej oraz rodzaje diet, z oczywistym uwzględnieniem powszechnie przyjętych norm.

Proponowany art. 110a (stanowiący w istocie przeniesienie unormowań z regulaminu wykonywania kary) określa przedmioty, które skazany ma prawo posiadać w celi, a także przedmioty, których posiadać nie może.

Nowe brzmienie art. 113 określa dokładnie zasady postępowania z należącymi do skazanego pieniędzmi i środkami wartościowymi.

Proponowany art. 113a normuje zakupy artykułów żywnościowych oraz otrzymywanie paczek (jest odpowiednikiem unormowań zawartych obecnie w regulaminie wykonywania kary).

Nowe brzmienie art. 115 dokładniej określa świadczenie pomocy medycznej skazanym i uwzględnia aktualne unormowania dotyczące ochrony zdrowia.

Przy zachowaniu dotychczasowego brzmienia art.115 § 2 istnieje domniemanie, że koszty dodatkowych środków medycznych i leków obciążają budżet Służby Więziennej. Dlatego też zaproponowano zmianę tego przepisu polegającą na jednoznacznym określeniu, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach można zezwolić skazanemu, na leczenie przez wybranego przez niego lekarza, jak również na korzystanie z dodatkowych leków i innych środków medycznych, ale w takiej sytuacji wyłącznie na jego koszt.

Nowe brzmienie art. 116 i art. 116a precyzują obowiązki skazanego. Obecnie część tych unormowań znajduje się nie w Kodeksie, a w regulaminie wykonywania kary pozbawienia wolności.

Proponowane, nowe ujęcie art. 118 dokładniej, niż dotychczasowe, normuje zasady postępowania w wypadku, gdy zachodzi zagrożenie dla życia lub zdrowia skazanego. Na podkreślenie zasługuje nowy § 1, o wybitnie gwarancyjnym znaczeniu.

*Na gruncie obowiązującego art. 120 § 1 istnieje wątpliwość co do formy rozstrzygnięcia dyrektora zakładu karnego. W projektowanym art. 120 w § 1 precyzuje się, że dyrektor zakładu wydaje decyzję, w której zobowiązuje skazanego do naprawienia szkody.*

*Art. 121 w nowym brzmieniu zawiera kilka zmian dotyczących zatrudniania skazanych. W większości nie są to jednak zmiany istotne, a raczej zmiany o charakterze porządkującym. Warto jednak wspomnieć, iż rezygnuje się z “umożliwienia skazanemu wykonywania pracy zarobkowej na własny rachunek”; w praktyce ta forma zatrudnienia występuje zupełnie sporadycznie.*

Dotychczasowe uregulowanie art. 121 § 6 nie respektuje zasady wykonywania kary w zakładach karnych typu półotwartego lub otwartego wobec skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności. Uniemożliwia bowiem takim skazanym, skierowanym do odbywania kary do takich zakładów na podstawie art. 89 § 3, zatrudnienie poza terenem zakładu. Należy więc zmienić ten przepis (nowy art. 121 § 8).



Uzupełnienie art. 122 § 1 oraz nowy art. 122a zawierają unormowania, niewątpliwie potrzebne, a obecnie przewidziane w regulaminie wykonywania kary pozbawienia wolności.

Proponowane zmiany art. 123 i art. 125 w powiązaniu z omawianą wcześniej zmianą art. 43 § 1 mają na celu zmniejszenie kosztów pracy skazanych ponoszonych przez pracodawców i tym samym zwiększenie możliwości zatrudnienia skazanych, dla których obecnie faktycznie nie ma pracy. Zmiany te pozwolą w szczególności:

- zagwarantować skazanym zatrudnionym odpłatnie wynagrodzenie w wysokości nie mniejszej niż 50% najniższego wynagrodzenia pracowniczego, ponieważ skazani nie ponoszą żadnych kosztów związanych z utrzymaniem, wyżywieniem itp.;
- zrezygnować z przekazywania części wynagrodzenia skazanych na dochody budżetowe, ponieważ, przy braku ofert pracy ze strony ewentualnych kontrahentów, istnieje potrzeba obniżenia kosztów pracy skazanych ponoszonych przez pracodawców;
- uregulować potrącanie części wynagrodzenia na cele pomocy postpenitencjarnej wyłącznie w art. 43 z wprowadzeniem jednocześnie zasady potrącania jednakowej części wynagrodzenia lub dochodu wszystkim skazanym, bez względu na rodzaj zatrudnienia;
- zrezygnować z podwyższania wynagrodzeń skazanych, na których ciąży obowiązek alimentacyjny ze względu na to, że środki przeznaczone na podwyższanie wynagrodzeń pochodziły z części przeznaczonej na dochody budżetowe.

Z kolei (art. 123a § 1) zwiększenie liczby godzin, którą skazany zobowiązany jest przepracować nieodpłatnie z obowiązujących 60 do proponowanych 90, uzasadnione jest ograniczonymi środkami przeznaczonymi na wynagradzania skazanych zatrudnionych przy pracach porządkowych i pomocniczych.

Generalnie proponuje się uporządkowanie zasad nieodpłatnego zatrudniania skazanych (art. 123a).

Nowa wersja art. 124 pełniej reguluje korzystanie przez skazanego z urlopu wypoczynkowego czy (stanowiącego odpowiednik urlopu) zwolnienia od pracy (obecnie w znacznym zakresie normuje to regulamin wykonywania kary).

Podobnie pełniejsze, niż obowiązujące, jest nowe brzmienie art. 126.

*Wprowadzana reforma szkolnictwa oraz konieczność dostosowania przepisów Kodeksu w zakresie obowiązku nauki do Konstytucji wymusza stosowną zmianę art. 130 § 1.*

*Kwestie ponoszenia przez skazanego kosztów kształcenia normuje proponowane uzupełnienie art. 130 § 1 oraz nowy art. 130 § 5.*

*Proponowany art. 136 § 3 i nowy art. 136a normują pewne formy aktywności skazanych, pożądane z punktu widzenia wychowawczego.*

*W nowym brzmieniu art. 138 § 1 zawierać będzie pełny katalog nagród (podczas gdy obecnie część tego katalogu jest w Kodeksie, część - w regulaminie wykonywania kary pozbawienia wolności).*

Skreślenie pkt 6 w art. 138 w § 1 jest konsekwencją propozycji zrezygnowania z przekazywania części wynagrodzenia za pracę skazanych na dochody budżetowe, z których nagroda była realizowana.

*W obowiązującym stanie prawnym niektórzy skazani ze względu na wymiar orzeczonej kary pozbawienia wolności - nie przekraczający 6 miesięcy – nie mogą skorzystać z warunkowego zwolnienia, a w konsekwencji nie mają uprawnień do nagród określonych w art. 138 § 1 pkt 7 i 8. Ten stan nierównego traktowania skazanych należy zmienić i w tym kierunku zmierza propozycja zawarta w projektowanym art. 139 § 1.*

Obecnie, skazany na karę 25 lat pozbawienia wolności ma możliwość uzyskania nagród określonych w art. 138 §1 pkt 7 i 8 już po odbyciu 5 lat kary, a więc wcześniej niż inni skazani, którym to uprawnienie przysługuje najwcześniej po odbyciu połowy okresu, po którym mogą być warunkowo zwolnieni. Wydaje się, że skazany na karę 25 lat pozbawienia wolności powinien korzystać z tych nagród na ogólnych zasadach. Dlatego też w art. 139 § 5 zaproponowano, aby skazanemu odbywającemu karę dożywotniego pozbawienia wolności, nagroda wymieniona w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 mogła być przyznana po odbyciu co najmniej 15 lat kary.

Wydaje się, że nie tylko dyrektor zakładu karnego, ale także upoważniony przez niego kierownik wyodrębnionego oddziału, w tym przede wszystkim oddziału zewnętrznego, któremu podlega nieraz duża liczba skazanych, powinien posiadać, w

określonych przypadkach, uprawnienie do przyznawania nagród w postaci chociażby widzeń bezdolorowych poza obrębem jednostki (projektowany art. 139 § 7). Podobna argumentacja przemawia za dokonaniem zmiany art. 141 § 3.

Nie można wykluczyć, że w okresie między przyznaniem, a realizacją przyznanej nagrody zaistnieją nowe okoliczności uzasadniające przypuszczenie, że skazany po opuszczeniu zakładu karnego popełni nowe przestępstwo lub wykroczenie albo też nie powróci do zakładu karnego. Proponuje się więc uzupełnić art. 139 o § 8 upoważniający w takiej sytuacji dyrektora zakładu karnego do zamiany nagrody na inną. Obecnie obowiązujące przepisy dają dyrektorowi zakładu jedynie możliwość anulowania przyznanych nagród poprzez wymierzenie kary dyscyplinarnej, co nie zawsze jest możliwe, np. gdy zachowanie skazanego na terenie zakładu jest właściwe.

Proponowany nowy art. 139 § 9 jest przeniesieniem podobnego przepisu regulaminu wykonywania kary; jest to przepis uzasadniony i sprawdzony w praktyce (warto dodać, że norma taka istnieje w świadomości skazanych).

***Skazany opuszczający - na podstawie stosownego zezwolenia - zakład karny przed warunkowym zwolnieniem lub wykonaniem kary (art. 165 § 2) powinien być zobowiązany do zgłaszania się do jednostki Policji, podobnie jak to ma miejsce w przypadku korzystania przez skazanego z nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 i 8 albo "przepustki losowej". Do tego też zmierza propozycja zmiany art. 140 § 1.***

Poprzez skreślenie § 4 w art. 141 i dodanie art. 141a usuwa się lukę w Kodeksie polegającą na tym, że w obowiązującym stanie prawnym zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego może być udzielone osobie tymczasowo aresztowanej nawet bez powiadomienia organu dysponującego (projektowany art. 141a § 3). Ponadto, proponowane uregulowanie usuwa istniejące w praktyce wątpliwości, na czym polegać ma asysta funkcjonariusza, który wobec skazanego realizuje zadania konwojowe (projektowany art. 141a § 1). Należy też stwierdzić, że umiejscowienie zasad udzielania zezwoleń na opuszczenie zakładu karnego w wypadkach szczególnie ważnych dla osadzonego (tak zwana, choć niezbyt precyzyjnie, "przepustka losowa") w odrębnym artykule Kodeksu jednoznacznie wskazuje na to, iż zezwolenia owe nie są ulgami.

*Proponowana zmiana § 3 w art. 143 i pierwszego zdania w § 3 art. 145, a także proponowane dodanie w art. 144 § 3 i 4 oraz w art. 145 i w art. 146 - § 4 (a także uzupełnienie art. 147 o § 3 i 4) spowoduje, że istotne dla sytuacji prawnej skazanego zasady odbywania i wymierzania kar dyscyplinarnych zamieszczone są w Kodeksie, a nie jak dotychczas w regulaminie wykonywania kary pozbawienia wolności.*

*Poprzez dodanie w § 2 art. 147 po wyrazie “samouszkodzenia” wyrazów “w trakcie stosowania wobec niego środków przymusu bezpośredniego,” likwiduje się dotychczasową wadę tego przepisu, która przy stosowaniu środków przymusu bezpośredniego, w końcowym okresie biegu terminów wymienionych w art. 147 § 1, uniemożliwiała wymierzenie lub wykonanie kar dyscyplinarnych.*

*Proponowane zmiany art. 152 i art. 155 § 1 (dodanie “w szczególnie uzasadnionych wypadkach”) zmierzają do obostrzenia kryteriów stosowania, na preferencyjnych zasadach, warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności i warunkowego zwolnienia.*

*Proponowane zmiany w art. 153 i art. 158 mają na celu rozwianie wątpliwości, które pojawiły się obecnie na tle nieprecyzyjnego brzmienia przepisów.*

*W art. 161 w § 3 wyrazy “przed upływem 3 miesięcy od dnia wydania postanowienia” proponuje się zastąpić wyrazami “przed upływem 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia” głównie po to, aby umożliwić sądowi rozpoznającemu wniosek o warunkowe zwolnienie zapoznanie się z okresową oceną postępów skazanego w procesie resocjalizacji. Ocena taka dokonywana jest z reguły co 6 miesięcy. Półroczny odstęp pomiędzy kolejnymi ocenami podyktowany jest koniecznością ustalenia, że przejawiana przez skazanego wola pracy nad swoimi społecznie pożądanymi postawami ma charakter trwały.*

*Proponowane zmiany w art. 165, 166 i 167 dotyczą sprecyzowania warunków zwalniania skazanych z zakładów karnych oraz udzielania im pomocy. Podobny charakter ma art. 167a (stanowiący przeniesienie unormowań z regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności).*

*Zmiana art. 165 § 2 ma na celu dokładniejsze sformułowanie przesłanek udzielania zezwolenia na opuszczenie przez skazanego zakładu.*

*Zmiana art. 166 reguluje sytuację, gdy nie wszyscy zwalniani osadzeni, nie dysponujący własnymi środkami, powinni otrzymywać pomoc z jednostek penitencjarnych, ponieważ w momencie zwolnienia mają pełne zabezpieczenie potrzeb bytowych po zwolnieniu ze strony osób najbliższych (projektowany art. 166 § 3). Natomiast zmiana art. 167 polega na dookreśleniu trybu i warunków dozoru, o którym mowa w tym przepisie (projektowany art. 167 § 4).*

*Proponowana zmiana brzmienia art. 173 § 2 wynika z konieczności zebrania w jednym przepisie oraz usystematyzowania zadań sądowego kuratora zawodowego i zlikwidowania szeregu powtórzeń normowania tych samych kwestii w różnych przepisach.*

*Zmiana w art. 178 § 2 polega na wprowadzeniu możliwości poniechania wysłuchania skazanego, gdy zachodzą okoliczności zarządzenia wykonanie kary określone w art. 75 § 1 Kodeksu karnego. Jest to rozwiązanie podobne do tego, które mamy w art. 160 § 1 i 2 (zob. szczególnie art. 160 § 2 zdanie drugie).*

*Dotychczasowy art. 182 nie precyzuje, który organ i w jakim zakresie wykonuje orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów. Kwestie te reguluje projektowany art. 182 § 2.*

*Zmiany tytułu oddziału 3 i oddziału 4 w Rozdziale XII wynikają z odpowiednich zmian w Kodeksie karnym. Podobną przyczynę mają proponowane zmiany art. 187 i art. 196.*

Proponowane zmiany art. 200 i 201 wynikają z potrzeby zróżnicowania typów zakładów psychiatrycznych, do jakich kierowani mają być sprawcy, w stosunku do których orzeczono przymusowe umieszczenie w zakładzie zamkniętym, w zależności od warunków zabezpieczenia tych zakładów. Wydaje się też konieczne powołanie centralnego organu, którego zadaniem byłoby koordynowanie spraw w zakresie rozmieszczania sprawców w zakładach zamkniętych, określonych w art. 200 § 1.

Nowe brzmienie art. 203 § 1 usuwa wątpliwości i brak spójności między tym przepisem, a art. 203 § 2 i art. 204. W proponowanym art. 203 § 1 zwłaszcza przesądzone, że kierownik zakładu zamkniętego, w którym wykonuje się środek zabezpieczający, w określonych w tym przepisie odstępach czasu przesyła sądowi opinię o stanie zdrowia umieszczonego w tym zakładzie sprawcy.

Proponuje się nowe unormowania, ujęte w art. 200a-c oraz art. 204a-c. Są to szczegółowe regulacje dotyczące praw i obowiązków skazanych. Z powodu wspomnianych wyżej wymogów konstytucyjnych muszą być one zawarte w akcie prawnym rangi ustawy. Obecnie takich unormowań ustawowych brak.

Proponowana zmiana brzmienia art. 202 ma na celu dokładniejsze określenie postępowania leczniczego, terapeutycznego czy rehabilitacyjnego, stosowanych w zakładach zamkniętych.

Art. 206 w dotychczasowym brzmieniu nie określa trybu kierowania do egzekucji zarówno kwoty pieniężnej, stanowiącej równowartość orzeczonego przepadku, jak też nawiązki na rzecz Skarbu Państwa. Konieczne jest też wyeliminowanie niedopatrzenia, jakie zaistniało przy redagowaniu § 2 art. 206 polegającego na tym, że w aktualnym brzmieniu przepis ten dopuszcza rozłożenie na raty kary pieniężnej na okres nawet do 3 lat.

Zmiany proponowane w Rozdziale XV, dotyczącym wykonywania tymczasowego aresztowania, zmierzają przede wszystkim do (wspomnianego wyżej, a wymaganego unormowaniami Konstytucji) rozbudowania regulacji Kodeksu, m.in. poprzez przeniesienie szeregu przepisów z regulaminu wykonywania tymczasowego aresztowania do Kodeksu. Proponuje się też zmiany dotyczące organizacji aresztów śledczych.

***Proponowana zmiana art. 208 umożliwi, identycznie jak dla zakładów karnych (art. 72 § 1 i 3), organizowanie aresztów śledczych w formie oddziałów zewnętrznych zakładów karnych lub aresztów śledczych, jak również tworzenie wspólnej administracji dla sąsiadujących aresztów. Dodatkowo określa się osobę kierującą oddziałem zewnętrznym.***

***Nowe brzmienie art. 211 i art. 212 polega na uczynieniu regulacji bardziej szczegółową. Nowe art. 212a i art. 212b zapelniają lukę w dotychczasowych przepisach.***

Proponowane w art. 213 skreślenie wyrazów “organ stosujący tymczasowe aresztowanie” usunie możliwość wydawania dwóch różnych decyzji, co do wykonywania tymczasowego aresztowania w zakładzie leczniczym. O tym powinien

decydować jeden organ, a nie, jak jest w chwili obecnej, dwa organy bez ustalonego pierwszeństwa.

Nie może ulegać wątpliwości, że tymczasowo aresztowani nie mogą korzystać z aparatu telefonicznego. Jednak pozbawienie tymczasowo aresztowanych tego prawa nie może, jak dotychczas, wynikać z regulaminu wykonywania tymczasowego aresztowania. Takie uregulowanie nie jest zgodne z Konstytucją. Dlatego też proponuje się przenieść owo uregulowanie z regulaminu wykonywania tymczasowego aresztowania do Kodeksu (projektowany art. 217c).

Podobny charakter ma propozycja wprowadzenia do Kodeksu art. 217a, regulującego kwestie dotychczas normowane w regulaminie wykonywania tymczasowego aresztowania, tj. cenzurowanie i zatrzymanie, pod pewnymi warunkami, korespondencji tymczasowo aresztowanego przez dyrektora aresztu śledczego w sytuacji, gdy organ dysponujący odstąpił od jej cenzurowania lub zatrzymania.

Generalnie unormowania proponowane w nowym brzmieniu art. 217, a także w nowych art. 217a-d szczegółowo regulują kontakty tymczasowo aresztowanego ze światem zewnętrznym. Dotychczasowe unormowania Kodeksu są tu niedostateczne.

Podobnie przedstawia się sprawa z unormowaniem zawartym w proponowanym art. 216a.

Wprowadzenie nowego nazewnictwa i rozszerzenie katalogu nagród w art. 221 znajduje oparcie w poglądzie, obecnie już ugruntowanym, że tymczasowo aresztowanemu można przyznawać nagrody, a nie ulgi, chociażby dlatego, aby motywować osoby tymczasowo aresztowane do przestrzegania dyscypliny i porządku w areszcie.

Nie znajduje uzasadnienia karanie dyscyplinarne skazanego za przewinienia popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, natomiast tymczasowo aresztowanego wyłącznie za przewinienia popełnione umyślnie. Stąd też proponowana zmiana §1 art. 222. Z kolei, propozycja dodania pkt. 6 i 7 art. 222 § 2 wynika z potrzeby wzbogacenia ubogiego katalogu kar dyscyplinarnych, przewidzianych obecnie w Kodeksie dla tymczasowo aresztowanych.

Zasady wymierzania kar dyscyplinarnych mają istotne znaczenie dla sytuacji prawnej tymczasowo aresztowanego. Dlatego też proponuje się określenie tych zasad w Kodeksie (projektowany art. 222a).

Proponowana nowa wersja art. 223 zawiera pełniejsze unormowanie statusu tymczasowo aresztowanego w stadium po wydaniu wyroku skazującego przez sąd pierwszej instancji.

Proponowany art. 223a zawiera unormowania dotyczące tymczasowo aresztowanego, wobec którego wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie.

*Propozycje zmian w art. 242 podyktowane są koniecznością jednoznacznego zdefiniowania pojęć, którymi posługuje się Kodeks (w tym m.in. pojęć dotyczących ingerencji w tajemnicę korespondencji skazanego - § 6-11).*

*Pozostałe zmiany w tej części Kodeksu polegają przede wszystkim na takim sformułowaniu upoważnień ustawowych do wydawania rozporządzeń, aby uczynić zadość wymogom określonym w art. 92 Konstytucji.*

#### *Inne zmiany*

*Integralną częścią, z punktu widzenia przyjętych nowych rozwiązań w zakresie zasad wynagradzania skazanych, o których mowa w art. 123, jest zmiana zaproponowana w art. 2 nowelizacji, dotyczącym zmiany w art. 23 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.*

*Proponowana zmiana ma charakter dostosowujący tę ustawę do nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego i ma na celu umożliwienie skazanym po opuszczeniu zakładu karnego, w przypadku nie znalezienia pracy, otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych mimo tego, że nie otrzymywali oni podczas zatrudnienia w zakładzie karnym wynagrodzenia w wysokości najniższego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w Kodeksie pracy.*

*Wejście w życie ustawy w proponowanym brzmieniu nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.*

*Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.*